

Årsrapport 2017

Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S

(CVR-nr. 24260577)

Hjemstedsadresse

Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

Dirigent for generalforsamlingen

Cathrine Holding

Dato for godkendelse af årsrapport

25. april 2018

Indholdsfortegnelse

Ledelsesberetning	2
2017 – et tilbageblik	2
Corporate Responsibility	4
Regulativer m.v.	5
Regnskabsberetning	6
Investeringsvirksomhed	8
Selskabsledelse mv.	11
Selskabsoplysninger og ledelseshverv	12
Ledelsespåtegning	15
Den uafhængige revisors erklæringer	16
Årsregnskab	
Resultatopgørelse	20
Anden totalindkomst	21
Balance	22
Egenkapitalopgørelse	24
Noter	25

Ledelsesberetning

Historisk vækst i indbetalingerne

De samlede indbetalinger til Nordea Liv & Pension, livsforsikring A/S (herefter Nordea Liv & Pension) nåede i 2017 et historisk højt niveau på 19 mia.kr. Det er en stigning på 21 % i forhold til 2016, som ligeledes var et år med ekstraordinært høje indbetalinger. Væksten gælder både løbende præmier, som er steget 10 %, og indskud, som er steget 34 %.

Årets resultat i Nordea Liv & Pension udgjorde i 2017 527 mio.kr. efter skat mod 951 mio.kr. i 2016.

Strategi 2018

Nordea Liv & Pensions strategi løber fra 2016-2018. Strategien understøttes af fire temaer:

- Kunderelationer – vi tager ansvar
- Digitalisering – vi er relevante
- Simplificering – vi gør det enkelt
- Medarbejdere – vi tænker som kunder

De strategiske temaer skal understøtte Nordea Liv & Pensions ønske om, at kunderne fortsat oplever os som en sikker og betroet partner, der også leverer et investeringsafkast, som er blandt de bedste i markedet.

I 2017 førte strategien blandt andet til et markant fokus på kunderelationer, hvor der i stigende grad er ydet proaktiv rådgivning, og hvor virksomhedskunderne har fået tilbudt produktet DinKapital. I 2018 vil produktet blive gjort tilgængeligt for private kunder. Desuden har Nordea Liv & Pension arbejdet på at forbedre brugeroplevelsen for vores virksomhedskunder. Endelig er der tilført yderligere funktionalitet til selskabets nye kernesystem, ligesom der er automatiseret en lang række processer – blandt andet ved brug af robotter.

2017 – ET TILBAGEBLIK

Flotte afkast i et turbulent marked

Nordea Liv & Pension har i 2017 formået af opnå høje afkast i et år, hvor markederne svingede kraftigt fra måned til måned. Navnlige selskabets anbefalede, aktivt forvaltede markedsrenteprodukt,

VækstPension Aktiv, har opnået meget konkurrencedygtige afkast.

Mange nye kunder på plads i Nordea Liv & Pension

Mange store firmaer valgte i 2016 og 2017 Nordea Liv & Pension som deres pensionsudbyder. Disse nye kunder har i løbet af 2017 haft en markant positiv effekt på præmier og især indskud i Nordea Liv & Pension.

Kunderne mærker fordele ved Norliv

Foreningen for kunder i Nordea Liv & Pension fik i 2017 nyt navn og hedder nu Norliv. Foreningen er repræsenteret med to medlemmer i Nordea Liv & Pensions bestyrelse, Peter Gæmelke og Kent Petersen.

I januar 2017 købte Norliv 25 % af aktierne i Nordea Liv & Pension, og i december blev det meldt ud, at Norliv vil købe yderligere 45 % af aktierne, og dermed opnå en ejerandel på 70 % betinget af myndighedernes godkendelse. Over de kommende år vil Norliv øge ejerandelen til 100 %.

Fordelen kan i særlig grad mærkes for kunderne ved udbetaling af bonus i år og forventeligt også de kommende år.

I efteråret 2017 inviterede Norliv medlemmerne til medlemsmøde med temaet "mental sundhed". På møderne talte blandt andet formand Peter Gæmelke fra Norliv, adm. direktør Steen Michael Erichsen fra Nordea Liv & Pension samt læge Peter Geisling om mental sundhed som en af forudsætningerne for et godt arbejds- og seniorliv.

Medlemsmøderne oplevede en overvældende tilmelding, som gjorde det nødvendigt at sætte et ekstra møde i kalenderen.

Norliv holder i starten af 2018 valg til foreningens repræsentantskab i Jylland og på Fyn.

Aktietilbagekøb

I forbindelse med Norlivs yderligere aktiekøb af Nordea Liv & Pension er der samtidig lavet et aktietilbagekøbsprogram. Dette indebærer at Nordea Liv & Pension har forpligtet sig til at tilbagekøbe de resterende aktier fra Nordea Life

Holding over maksimalt en tre-årig periode, betinget af myndighedernes godkendelse.

Stiftelse af NLP IT A/S

NLP IT A/S blev stiftet den 30. november 2017 og i den forbindelse overdrog Nordea Liv & Pension det immaterielle anlægsaktiv omfattende kerne-systemet N16 til NLP IT A/S. Selskabet har fremadrettet ansvaret for at udvikle og drifte kerne-systemet til Nordea Liv og Pension.

Næsten alle nye kunder tilvælger DinKapital

Nordea Liv & Pension lancerede den 1. januar 2017 DinKapital for nye kunder. Produktet giver mulighed for at placere 5 % af indbetalingerne i DinKapital med en stabil rente på 5 % p.t.

Produktet har vist sig at være meget populært, og hele 94 % af nye firmapensionskunder vælger at få DinKapital tilknyttet deres pensionsordning.

Direkte proaktiv rådgivning til kunderne

Erfaring viser, at op imod halvdelen af de danske pensionsopsparende ikke har en dækning, der afspejler deres nuværende livssituation. Derfor har Nordea Liv & Pension blandt andet forbedret forsikringen ved nedsat erhvervsevne, så kunderne kan være sikre på, at forsikringsdækningen altid afspejler den aktuelle løn skala, hvilket giver maksimal tryghed for kunderne.

Nordea Liv & Pension har også påbegyndt direkte proaktiv rådgivning til kunderne med henblik på, at kundernes pensionsdækning opnår en dækning der afspejler selskabets rådgivning. Det er fremadrettet selskabets målsætning, at kunderne løbende vil blive kontaktede, når det er relevant i deres liv. Det er herunder Nordea Liv & Pensions målsætning, at der fremover er direkte kontakt med kunderne på årlig basis.

Flere end 100.000 kunder har allerede glæde af det nye it-system

Siden 2014 har Nordea Liv & Pension implementeret funktionalitet, som skal understøtte aftaler og policer i det nye it-kernesystem og har samtidig påbegyndt konverteringen af eksisterende kunder med markedsrenteprodukter til det nye system.

Samlet set har vi nu mere en 100.000 kunder i det nye system.

Forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme

Nordea Liv & Pension er som pensionselskab underlagt lovgivningen om bekæmpelse af hvidvask og finansiering af terrorisme og herunder det 4. hvidvaskdirektiv, der via en ny dansk hvidvasklov trådte i kraft den 26. juni 2017.

For Nordea Liv & Pension er det væsentligt at være en betroet og sikker partner. Som en del af selskabets samfundsmæssige ansvar arbejder Nordea Liv & Pension kontinuerligt for at beskytte selskabet og kunderne mod økonomisk kriminalitet.

I 2017 har Nordea Liv & Pension haft særligt fokus på risikovurderingen af de enkelte kunder og skærpet sammenhængen mellem risiko og kundekendskab for alle kundegrupper. Selskabet vurderer, at den iboende risiko for de produkter, der udbydes, er lav, men arbejder med en relevant og risiko-baseret tilgang, der kan understøtte den løbende kundedialog, indtegnning af nye kunder og løbende sikre relevant monitorering af eksisterende kunder samt identificere usædvanlig adfærd til forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering.

GDPR (General Data Protection Regulation)

Nordea Liv & Pension har igennem 2017 arbejdet med implementeringen af Persondataforordningen, som træder i kraft den 26. maj 2018, med henblik på at sikre compliance i forhold til forordningens bestemmelser.

Selskabet har i den forbindelse udnævnt en data beskyttelsesrådgiver (DPO), hvis opgave blandt andet er, at underrette og rådgive ledelsen og medarbejderne om deres forpligtelser i henhold til forordningen og nationale regler om databeskyttelse og herunder samarbejde med og varetage kontakten til tilsynsmyndigheden (Datatilsynet-/Finanstilsynet)

Solvens II-positionen

Nordea Liv & Pension har løbende rapporteret om og overvåget udviklingen i Solvens II-positionen samt de risici, der er forbundet hermed. Pr. 31.

december 2017 var solvensdækningen i Nordea Liv & Pension på 179 %, hvilket er tilfredsstillende. Solvensdækningen ultimo 2016 udgjorde 164 %. Vi har fulgt en partiel intern model for beregning af solvenskrav, som ultimo 2017 udgør 7.584 mio.kr., der er dækket af basiskapitalen, som ultimo 2017 udgør 13.550 mio.kr. Ultimo 2016 udgjorde solvenskravet 8.143 mio.kr. og basiskapitalen udgjorde 13.377 mio.kr. Den interne model vedrører levetidsstresstet, der udgør +20 % mod standardmodellens +25 %.

CORPORATE RESPONSIBILITY

Responsible Investments (RI)

Nordea Liv & Pension er sammen med de øvrige nordiske livsforsikringsselskaber i Nordeakoncernen medunderskriver af United Nations Principles for Responsible Investment (UNPRI). Herudover følger Nordea Liv & Pension Nordeakoncernens retningslinjer for ansvarlige investeringer.

Som led i Nordeakoncernens politik screenes Nordea Liv & Pensions investeringer regelmæssigt i henhold til en række internationale normer og konventioner, blandt andet:

- United Nations Global Compact
- OECD guidelines for multinational Enterprises
- The UN Guiding Principles on Business and Human Rights
- The Children's Rights and Business Principles
- OECD Principles of Corporate Governance
- ILO (International Labour Organization) conventions on labour standards
- Universal Declarations of Human Rights
- Rio Declarations on Environment and Development
- The UN Convention on Corruption
- The Convention on Cluster Munitions

Påpeger screening problemer, går vi som aktive ejere i dialog med de virksomheder, der ikke lever op til de internationale normer for virksomheders ansvar for at få dem til at ændre adfærd. Lykkes det ikke, er salg af investeringerne den yderste konsekvens, hvis selskaber vedvarende ikke er lydhøre over for vores argumenter. Vi udelukker selskaber, der groft overtræder normerne for socialt ansvarlige investeringer og ikke er villige til at ændre adfærd.

I forhold til fossile brændstoffer er det besluttet at udelukke selskaber, hvor mere end 30 % af salget kan henføres til kuludvinding. På Nordeas hjemmeside er det muligt at se alle de udelukkede selskaber på eksklusionslisten. Find listen på:

<https://www.nordealivogpension.dk/Images/89-123931/Aktie%20listen.pdf>

"Komitéen for god Selskabsledelse", som hører under Erhvervsministeriet, har offentliggjort anbefalinger for aktivt ejerskab. Anbefalingerne skal være med til at skabe tillid og transparens og skal udmøntes i en årlig redegørelse fra institutionelle investorer om forhold relateret til aktivt ejerskab. Nordea Liv og Pension har – i tråd med anbefalingerne – tilkendegivet hensigt om at redegøre for årets aktiviteter med offentliggørelse på Nordea Liv & pensions hjemmeside i 2018.

Nordea Liv & Pension lægger vægt på at investere i fonde, som er ligesindede med hensyn til ansvarlighed, ligesom UNPRI-forpligtelserne overholdes.

Læs mere på:

www.nordealivogpension.dk/1071632.html

For kunder med særlig fokus på ansvarlige investeringer, er yderligere to af Nordeas "Star Fonde" henholdsvis "Emerging Stars" og "Global Stars" i 2017 tilføjet blandt valgmulighederne i LinkPension. Læs mere på:

<https://www.nordea.com/da/baeredygtighed/sustainable-finance/ansvarlige-investeringer-nyheder/2017/updated-esg-scorecards-for-nordeas-stars-funds.html>

Corporate Social Responsibility

Corporate Social Responsibility (CSR) er beskrevet i Sustainability-rapporten, som tidligere var benævnt Corporate Social Responsibility-rapporten.

CSR er en del af det daglige arbejde i Nordea Liv & Pension. Det sker med udgangspunkt i de politikker for socialt ansvar, menneskerettigheder og klimapåvirkning, som gælder for hele Nordeakoncernen.

Læs mere på:

<http://www.nordea.com/da/samfundsansvar/>

Sustainability-rapporten for 2017 foreligger februar 2018.

Kønsbæstellig sammensætning

Selskabet har i henhold til lov om finansiel virksomhed § 79a om den kønsbæstellige sammensætning af bestyrelsen vedtaget følgende måltal; det underrepræsenterede køn skal udgøre mindst 40 % af de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer i selskabet. Dette måltal forventes opfyldt i 2018. Ligeledes har selskabet vedtaget en politik vedrørende den kønsbæstellige sammensætning af øvrige ledelsesniveauer. I selskabet er der en ligelig fordeling mellem kønnene, og politikken er med til at sikre, at den ligelige fordeling sikres fremadrettet.

REGULATIVER M.V.

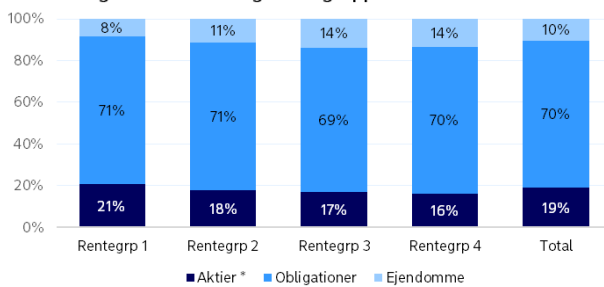
Kontribution i Nordea Liv & Pension

Pension med gennemsnitsrente er opdelt i fire rentegrupper, tre risikogrupper og to omkostningsgrupper. Kunderne er indplaceret i grupper ud fra fælles karakteristika.

Rentegrupper

Nordea Liv & Pension har i løbet af 2017 nedlagt rentegruppe 0 og flyttet alle kunderne herfra over i rentegruppe 1. De fire rentegrupper i Nordea Liv & Pension afspejler kundernes ydelsesgarantier. Rentegruppe 1 består af kunder med den laveste grundlagsrente og rentegruppe 4 består af kunder med den højeste grundlagsrente.

Investeringsbæstelligsætning i rentegrupperne

I 2017 var kontorenten i rentegruppe 1, 0,5 % højere end i rentegrupperne 2-4. Fastsættelsen af kontorenten er afhængig af størrelsen af kollektivt bonuspotentiale, investeringssammensætning samt garantier, der er knyttet til den enkelte rentegruppe. En forskel i rentegrupperne afhænger af udviklingen i ovenstående komponenter.

Nye kunder indplaceres i rentegruppe 1. Her udgør bonusgraden ultimo 2017 11,3 %. Den samlede bonusgrad for Pension med gennemsnitsrente er for 2017 11,4 %.

Bonusgrader i rentegrupper

Rentegruppe	1	2	3	4	Total
Bonusgrad	11,3%	11,5%	9,1%	13,0%	11,4%

Såfremt der er underskud i rentegrupperne modregnes dette i kollektivt bonuspotentiale og herefter individuelt bonuspotentiale samt fortjenstmargen. Er der fortsat underskud, bortfalder muligheden for at indhente det resterende beløb, og beløbet dækkes af egenkapitalen.

Risikogrupper

De tre risikogrupper i Nordea Liv & Pension opdeles i:

- Private pensionsordninger
- Firmapensionsordninger
- Pensionister

Positivt såvel som negativt risikoresultat – for så vidt angår private og pensionister – tildeles Nordea Liv & Pensions egenkapital. Såfremt der er tab vedrørende firmapensionsordninger, dækkes dette som udgangspunkt ligeligt mellem kollektivt bonuspotentiale og egenkapitalen. Dog har Nordea Liv & Pension, i år, valgt at lade egenkapitalen bære en større andel af beløbet.

Omkostningsgrupper

Nordea Liv & Pension har inddelt kunderne i to omkostningsgrupper:

- Private pensionsordninger
- Firmapensionsordninger

Positivt såvel som negativt omkostningsresultat tilskrives Nordea Liv & Pensions egenkapital.

Kontorenten

Nordea Liv & Pension har en dynamisk kontorentepolitik, hvor der er sammenhæng mellem kontorenten og investeringsafkastet på de finansielle markeder. Kontorenten har i 2017 været på 3,0 % før skat i den nytegnede rentegruppe og 2,5 % i de øvrige rentegrupper. I 2018 er kontorenten fastholdt

på samme niveau. Kontorenten vil være 3,0 % før skat for HøjrentePension samt for Pension med gennemsnitsrente med lave garantier, og 2,5 % for øvrige kunder med Pension med gennemsnitsrente med høje garantier.

Lovgivning

Lønsumsafgiften er øget til 14,1 % i 2017 og vil fortsat øges pr. år, indtil den er fuldt implementeret i 2021 med en sats på 15,3 %.

Nye lovinitiativer

De politiske beslutninger bød ikke på nævneværdige ændringer for livsforsikringsbranchen.

Nye lovændringer på pensionsområdet fører til øget kompleksitet

Regeringen har i 2017 indgået en aftale om "Flere år på arbejdsmarkedet" med Dansk Folkeparti. Aftalen skal blandt andet imødekomme de såkaldte samspilsproblemer, som medfører, at nogle danskere tæt på pensionsalderen har en meget lav tilskyndelse til at spare op til pension på grund af modregning i offentlige ydelser.

Aftalen blev implementeret ved lov i december 2017 og målretter aldersopsparingen til personer med under fem år til pensionering. Desuden ændres tidligste tidspunkt for udbetalingen af pensionsordninger fra fem år før folkepensionsalderen til tre år før folkepensionsalderen, og ratepensionerne kan fremover udbetales over op til 30 år i stedet for 25 år.

Regeringens skatteudspil fra august indeholder forslag, som øger incitamentet til at spare op til pension ved at øge fradragene for pensionsopsparing.

De foreslåede ændringer tager nogle skridt i den rigtige retning i forhold til at reducere samspilsproblemerne i pensionssystemet, men desværre tilfører ændringerne yderligere kompleksitet til det danske pensionssystem, som i forvejen er kompliceret. Dermed øges behovet for klare anbefalinger og rådgivning.

Øget gennemsigthed i aktieinvestering

Der er mellem regeringen og dennes støttepartier indgået en aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer pr. 12. november 2017.

Som en del af aftalen skal der være "Øget gennemsigthed i pensionssekskabernes aktieinvesteringer". Aftaleparterne er enige om at søge at skabe øget gennemsigthed i pensionssekskabernes aktieinvesteringer. Danske pensionssekskaber præsenterer typisk investeringerne overordnet.

Det er derfor svært for pensionsopparerne at få indblik i, hvilke specifikke investeringer pensionssekskaberne har gjort, og i hvor høj grad pensionsopparernes midler bidrager til vækst i Danmark.

Det søges at indgå en aftale med pensionssekskaberne og ATP om øget gennemsigthed i deres investeringer i virksomheder, så de årligt fremlægger en udvidet opgørelse over deres investeringer i aktier – fordelt på danske og udenlandske aktier, størrelse og sektorer.

Det skal øge gennemsigtheden i pensionssekskabernes aktieinvesteringer og i højere grad gøre det muligt for den enkelte pensionskunde at vælge sekskaber, hvis investeringsprofil passer til deres præferencer. Det vil samtidig øge pensionssekskabernes incitament til at investere pensionsmidler i danske vækstvirksomheder.

I forbindelse med drøftelserne med branchen vil det endvidere blive undersøgt, hvordan sekskaberne i højere grad kan afrapportere om "grønne footprints" og om deres bidrag til realisering af FN's verdensmål.

REGNSKABSBERETNING

Hovedaktiviteter

Nordea Liv & Pension driver livs- og pensionsforsikringsvirksomhed og anden virksomhed, der er forenelig med liv og pensionsområdet.

Nordea Life Holding ejer pr. statusdagen 75 % af aktierne og Norliv ejer 25 % af aktierne i Nordea Liv & Pension. Nordea Liv & Pension indgår i

sambeskatning med øvrige danske selskaber i Nordea Bank AB.

Der er i december 2017 indgået aftale mellem Nordea Life Holding og Norliv om opkøb af yderligere 45 % af aktierne i Nordea Liv & Pension, så Norliv fremadrettet vil blive hovedaktionær med 70 % af kapitalen. Dette er dog betinget af myndighedernes godkendelse.

Der i samme forbindelse indgået aftale om Nordea Liv & Pensions tilbagekøb af de resterende 30 % af aktierne.

Nordea Liv & Pension er, i forbindelse med at Norliv pr. 1. januar 2017 har erhvervet 25 % af aktierne, udtrådt af fællesregistreringen vedrørende moms og afgifter med Nordea Bank AB.

Usikkerhed ved indregning og måling

Usikkerhed ved indregning og måling er omtalt i note 1, Anvendt regnskabspraksis, se side 25.

Væsentlige ændringer i parametre til opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser

Dødelighedsanalyse

Nordea Liv & Pension gennemfører årligt en dødelighedsanalyse i overensstemmelse med Finanstilsynets benchmark-model. Denne analyse er gennemført og har medført en styrkelse af hensættelserne med 404 mio.kr. ultimo 2017. Der er indført en ændring i grundlaget for beregningen af de forventede fremtidige levetidsforbedringer. Således baseres disse på data fra de seneste 20 år mod tidligere 30 år, hvilket alene bidrager til en styrkelse på 549 mio.kr. Ændringen er i overensstemmelse med Finanstilsynets udspil på området i september 2017.

Genkøbs- og fripoliceparametre

Den årlige analyse af genkøbs- og fripoliceadfærd er gennemført ud fra de antal genkøb og omtægning til fripolice, der historisk er set i bestanden. Dette har medført en styrkelse af hensættelserne med ca. 80 mio.kr. ultimo 2017.

Fortjenstmargen

Fortjenstmargen udgør ultimo 2017 8 mio.kr. i gennemsnitsrente og 3.477 mio.kr. i markedsrente.

Stigningen i fortjenstmargen i markedsrente skyldes en voksende bestand i kombination med opdaterede markedsværdiparametre.

Pristillæg – risikomargen

Pristillægget er opgjort ud fra en 'cost of capital'-metode, som er defineret i solvensopgørelsens risikomargen. Risikomargen udgør 334 mio.kr. ultimo 2017 og kan dækkes på policeniveau af individuelt bonuspotentiale.

Opdatering af invalidehensættelsesmodel

I 2017 har den årlige analyse og opdatering af invalidemodellens parametre resulteret i en reduktion af invalidehensættelsen med 35 mio.kr., som tilfalder det kollektive bonuspotentiale.

Udvikling i økonomiske forhold

Årets resultat

Resultatet for 2017 blev et overskud efter skat på 527 mio.kr., hvilket er på niveau med det forventede. Der er indtægtsført 27 mio.kr. fra skyggekontoen, hvorefter denne er udlignet for rentegrupperne. Resultatet for 2016 udgjorde 951 mio.kr. Den primære årsag til det højere resultat var indtægtsførsel af skyggekontoen på i alt 404 mio.kr. i 2016.

Overskudsdisponering

Bestyrelsen foreslår, at der af årets overskud på 527 mio.kr. udbetales 400 mio.kr. som udbytte til aktionærerne, og de resterende 127 mio.kr. overføres til overført overskud.

Præmier

Bruttopræmieindtægten for gennemsnitsrente-produkter udgjorde i 2017 3,4 mia.kr., hvilket er på niveau med bruttopræmierne i 2016.

Bruttopræmieindtægten for markedsrenteprodukter udgjorde 15,4 mia.kr. svarende til en stigning på 27,7 % i forhold til 2016, hvor disse udgjorde 12,1 mia. kr.

De samlede bruttopræmieindtægter for 2017 udgjorde 19 mia.kr. svarende til en stigning på 21 % i forhold til 2016.

Der har været stigning i de løbende præmier på 10,2 %, og indskud er steget med 34 % i forhold til 2016.

Forsikringsydelse

Udbetalte forsikringsydelse for 2017 udgjorde brutto 12,7 mia.kr. svarende til en stigning på 0,3 mia.kr. i forhold til 2016. Den primære årsag til stigningen er genkøb.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger

Omkostningsprocent af præmier udgør 3,2 %. I 2016 udgjorde omkostningsprocenten 4,0 %.

Forsikringsteknisk resultat af livsforsikring

Forsikringsteknisk resultat for 2017 blev 728 mio.kr. efter overførsel af 1.042 mio.kr. fra kollektivt bonus-potentiale. I 2016 blev forsikringsteknisk resultat 1.203 mio. kr. efter overførsel af 782 mio.kr til kollektivt bonus-potentiale.

Syge- og ulykkesforsikring

Erstatningsprocenten er steget til 109 % i 2017 mod 108 % i 2016. Afløbsresultat udgør -1 mio.kr. fra 0 mio.kr. i 2016. Forventningen til skadeudgiften på allerede kendte skader ved årets indgang har været på niveau med det realiserede.

Omkostningsprocenten udgør 17 % i 2017. I 2016 udgjorde omkostningsprocenten 18 %.

INVESTERINGSVIRKSOMHED

Nordea Liv & Pensions investeringsaktiver er opdelt i porteføljer knyttet til det traditionelle gennemsnits-renteprodukt, markedsrenteprodukterne (herunder VækstPension og LinkPension) samt syge- og ulykkesforsikring og egenkapital.

Investeringsafkastet før pensionsafkastskat for samtlige porteføljer under ét blev på 10,3 mia.kr. i 2017 svarende til 6,2 %.

Finansielle markeder

2017 blev et år med betydeligt mere ro på de finansielle markeder end i de foregående år og med betydeligt mere ro end ventet ved årets begyndelse. Med udsigten til Donald Trump som ny amerikansk præsident frygtede mange, at den første del af 2017 kunne ende med at gå over i historien som en periode med markante udsving og faldende aktiekurser. Mod forventning skete dette dog ikke. Aktiekurserne steg gennem årets første måneder

næsten uden afbrydelser, og stigningerne fortsatte gennem størstedelen af året. Verdensindekset steg således gennem 2017 med i alt ca. 7,5 %.

Stigningerne skyldtes i høj grad positive økonomiske nøgletal, der pegede på solid vækst på tværs af verdensdele og sektorer. Samtidig tegnede virksomhedernes syn på fremtiden og deres investeringsplaner et pænt billede, som sammen med gode regnskaber virkede understøttende for udviklingen.

Centralbankerne begyndte ved årsskiftet 2016-2017 at ændre på flere års meget lempelig pengepolitik, og der er sket stramninger i mange lande. Tempoet for stramningerne har dog været og forventes fortsat at være moderat. Samtidig har den pæne økonomiske udvikling kun påvirket inflationstakten i behersket omfang. De længere renter i både Europa og USA udviste gennem året kun mindre udsving og sluttede året tæt på niveauet ved årets begyndelse.

Alt i alt blev 2017 et år med noget højere afkast for aktier end for obligationer, hvilket afspejlede sig i de forskellige produkters afkast.

Pension med gennemsnitsrente

Investeringsaktivernes sammensætning ultimo 2017 samt afkast er vist i figurene på næste side.

Noterede aktier og unoterede aktier udgjorde tilsammen 19,6 % af porteføljen, hvilket var en mindre stigning i forhold til 2016. Afkastet for denne klasse af investeringsaktiver under ét blev 5,7 %.

Ejendommenes andel af porteføljen var 10,4 %. Afkastet for ejendomsporteføljen blev 6,3 %. Værdien af denne portefølje er påvirket af dens sammensætning og udlejningsmulighederne. Den gennemsnitlige udlejningsprocent – beregnet på grundlag af antal kvadratmeter – udgjorde ved årets udgang 91 %, hvilket er på niveau med 2016.

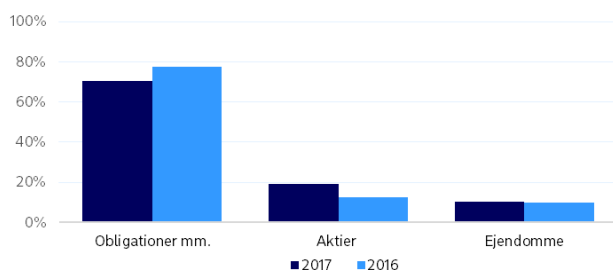
Obligationer udgjorde med 70 % langt den største andel af investeringsaktiverne. Dermed var afkastet på 2,2 % for obligationsporteføljen inklusiv rentederivater meget væsentligt for, at det samlede afkast i Pension med gennemsnitsrente blev på 3,7 %.

Valutakursændringer påvirkede kun i meget beskedent omfang afkastene, da porteføljerne i det store hele har været afdækket.

For at sikre kundernes langsigtede afkast foretager Nordea Liv & Pension til stadighed på baggrund af forventningerne til de finansielle markeder tilpasninger af porteføljen og særlig af de mere risikofyldte aktiver.

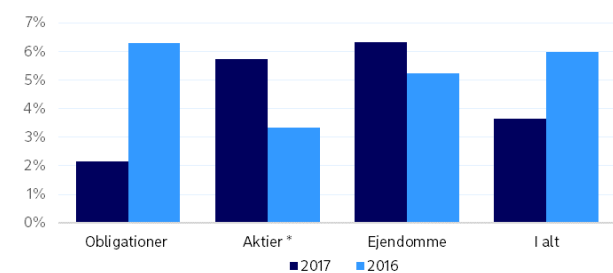
Pension med gennemsnitsrente er opdelt i fire rentegrupper, der har en noget forskellig aktivsammensætning, hvilket primært skyldes et forskelligt behov for afdækning af renterisikoen. De høje rentegrupper har det største behov og har derfor den største andel af obligationer og andre rentefølsomme aktiver.

Fordeling af investeringsaktiver p.a.

* Aktier er inkl. alternative investeringer

Afkastprocent p.a. for investeringsaktiver

* Aktier er inkl. alternative investeringer

Afkast for Pension med gennemsnitsrente, 2017

Rentegruppe	1	2	3	4
Afkast	4,2%	2,9%	2,9%	3,2%

Markedsrenteprodukterne generelt

Opsparingen i markedsrenteprodukterne bliver forrentet på basis af afkastet af de produkter og fonde, som den enkelte kunde vælger. Hvis kunden vælger en af de sammensatte fonde, sker forrentningen på basis af afkastet fra porteføljer, som sammensættes af Nordea Liv & Pension.

VækstPension og Index

VækstPension er et livscyklusprodukt, der tilbydes med tre risikoprofiler (lav, mellem og høj) og en profil med garanti. De har alle en høj andel af aktier og andre risikoaktiver, der derfor har stor betydning for det samlede afkast. Kunder med mellem risiko og mere end 15 år til pension fik et afkast på 10,3%. Generelt blev de højeste afkast i 2017 opnået af kunder med høj risiko.

Også for kunderne i det indeksforvaltede livscyklusprodukt Index opnåede kunder med mange år til pension og/eller en høj risiko de højeste afkast i 2017.

Afkast for VækstPension, mellem risiko, 2017

År til pension	5 år	10 år	>15 år
VækstPension	8,5%	9,9%	10,3%
Index	6,4%	8,2%	8,6%

LinkPension

Kunderne kan – ud over individuelt valg af investeringssammensætning – vælge mellem i alt ti sammensatte fonde med forskellige risikoprofiler og forvaltningsformer, hvilke sammensættes af Nordea Liv & Pension. I modsætning til livscyklusprodukterne er det i LinkPension overladt til kunden selv at foretage ønskede ændringer af risikoniveauet. De enkelte fonde i LinkPensions fondsudbud er beskrevet på selskabets hjemmeside:

<http://www.nordealivogpension.dk/privat/opsparing/investering/linkpension/fonde.html>

Både LinkPension Aktiv og LinkPension Index tilbyder fire risikoprofiler (lav, mellem, høj og aktier). Herudover tilbyder LinkPension Aktiv to profiler med garanti. Afkastene i 2017 for de otte fonde uden garanti fremgår af tabellen nedenfor. Det ses, at LinkPension Aktiv opnåede de højeste afkast.

Afkast for LinkPension Aktiv og LinkPension Index, 2017

Risikoprofil	Lav	Mellem	Høj	Aktiv
LinkPension Aktiv	6,4%	8,5%	10,3%	12,2%
LinkPension Index	4,2%	6,7%	9,3%	11,5%

Investeringspolitikken og dens mål

Nordea Liv & Pensions investeringspolitik har den målsætning at sikre størst muligt afkast på lang sigt under hensyntagen til risiko, skat og lovgivning m.m.

Herudover er det et krav, at der investeres på etisk forsvarlig vis.

Risikospredning på forskellige investeringsaktiver tillægges afgørende betydning for det samlede afkast og for risikoen på lang sigt. Risici kontrolleres nøje under hensyntagen til pensionsforpligtelserne og de frie reserver.

Begivenheder efter balancedagen

Fra balancedagen og frem til underskrivelsen af årsrapporten er der ikke indtrådt forhold af væsentlig betydning, som forrykker vurderingen af selskabets finansielle stilling.

Fremtiden

Det forventes, at resultatet efter skat for 2018 vil ligge på et lavere niveau end for 2017-regnskabet. Præmieindtægterne for 2017 har været særlig høje grundet tilgang af flere store kunder i året. Omkostningerne for 2018 forventes at være på niveau med 2017, men som følge af Norlivs yderligere køb af aktier i Nordea Liv & Pension af Nordea Life Holding AB, imødeser selskabet en række engangsomkostninger i forbindelse med separation fra Nordea.

Overvågning

I Nordea Liv & Pension følges solvens- og kapitalituationen samt P/L-risiko og de finansielle buffere ugentligt i en risikorapport, som yderligere indeholder stressede scenarier af opgørelserne. Rapporten tilgår såvel den danske som den nordiske ledelse.

Væsentlige risici og usikkerhedsfaktorer

Væsentlige risici og usikkerhedsfaktorer er beskrevet i note 1 til regnskabet under afsnittet "Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder"

SELSKABSLEDELSE MV.

Bestyrelsen

Den 1. januar 2017 er Nils Magnus Bolmstrand, udtrådt af bestyrelsen. Samme dato er Johan Bertil Ludvig Nystedt indtrådt i bestyrelsen. Den 1. marts 2017 er Hans Arnum indtrådt i bestyrelsen. Den 12. juni 2017 er Per Lyngh Sørensen indtrådt i bestyrelsen. Den 1. august 2017 er Johan Bertil Ludvig Nystedt udtrådt af bestyrelsen. Samme dato er Gustaf Sebastian Björnson Unger indtrådt i bestyrelsen.

Bestyrelsens sammensætning fremgår af efterfølgende side.

Direktionen

Den 23. juni 2017 er Lene Østerberg udtrådt af direktionen. Direktionen består herefter af administrerende direktør Steen Michael Erichsen.

Bestyrelsens rolle

Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisering af virksomheden og i den forbindelse påse, at denne er håndteret betryggende.

Til sikring heraf har bestyrelsen udstedt en række politikker og retningslinjer samt instrukser til direktionen om, hvilke dispositioner direktionen kan træffe uden godkendelse fra bestyrelsen.

Ledelsens rolle

Direktionen varetager den daglige ledelse af virksomheden. Direktionen rapporterer løbende til bestyrelsen om den daglige udmøntning af bestyrelsens politikker og retningslinjer samt sikrer, at bestyrelsen er informeret om væsentlige forhold i virksomheden af betydning for bestyrelsens kontrol med overholdelsen af lovgivning samt interne politikker og retningslinjer.

Ansvarshavende aktuar

Charlotte Markussen.

Revisionsudvalg

Nedsættelse af revisionsudvalg

Bestyrelsen for Nordea Liv & Pension har nedsat et revisionsudvalg i henhold til revisorlovens §31.

I Nordea Liv & Pension består revisionsudvalget af to medlemmer fra bestyrelsen. Udvalget opfylder krav vedrørende kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision.

Medlemmer af udvalget

Revisionsudvalget består af Bent Tjørnemark (formand) og Peter Thomsen. Bestyrelsen har udpeget Bent Tjørnemark, der er uddannet statsautoriseret revisor, som det uafhængige medlem med kvalifikationer inden for regnskab og revision. Medlemmerne af revisionsudvalget er udpeget for ét år ad gangen.

Antal møder, der er afholdt i året

Der har været afholdt fem møder i 2017.

Hovedtræk for kommissoriet

Revisionsudvalgets ansvarsområder er fastlagt i et kommissorium, der er godkendt af bestyrelsen. Revisionsudvalgets primære rolle er at assistere bestyrelsen med at opfylde sit ansvar for at sikre en uafhængig og objektiv overvågning af Nordea Liv & Pensions regnskabsaflæggelsesproces og den lovpligtige revision af årsregnskabet.

Herudover skal revisionsudvalget overvåge effektiviteten af de interne kontrolsystemer og risikostyringssystemer og i den forbindelse overvåge den interne revisions effektivitet samt de eksterne revisorers upartiskhed og uafhængighed.

Øvrige forhold

Administration

It-drift, dele af porteføljeforvaltningen, ejendomsadministration, personaleadministration og intern revision er varetaget inden for Nordeakoncernen. Nordea Liv & Pension varetager administrationen for moderselskabet Nordea Life Holding AB.

Lønpolitik

Nordea Liv & Pension har udarbejdet en lønpolitik, læs mere herom på:

[Organisation | Nordealivogpension.dk](https://www.nordea.dk/organisation)

SELSKABSOPLYSNINGER OG LEDELSESHVERV

Bestyrelse

Gustaf Sebastian Björnson Unger, formand CEO
Hans Arnum, bankdirektør
Michael Frisch, bankdirektør
Peter Gæmelke, selvstændig landmand og professionelt bestyrelsesmedlem
Kent Petersen, forbundsformand
Hanna Sigrid Jacobsson, Head of Capital Management & Investment Operations
Mads Skovlund Pedersen, bankdirektør
Bent Tjørnemark, formand for revisionsudvalget

Medarbejdervalgte:

Bettina Biel-Courtney, Key Account Manager
Anne Marie Nielsen, kunderådgiver
Per Lyngh Sørensen, it-udvikler
Peter Thomsen, områdechef, medlem af revisionsudvalget

Direktion

Steen Michael Erichsen, adm. direktør

Ansvarshavende aktuar

Charlotte Markussen

Revision

PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR nr. 33771231

Adresse

Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup
CVR nr. 24260577

Telefon 70 33 99 99
www.nordealivogpension.dk

LEDELSESHVERV

Bestyrelsen har godkendt følgende ledelseshverv for personer ansat af bestyrelsen:

Direktion:

Steen Michael Erichsen

Hverv

Bestyrelsesmedlem

Bestyrelsesmedlem

Bestyrelsesformand

Indehaver

Selskab

Forsikring & Pension, brancheorganisation

Nordea Ejendomsinvestering A/S

Svend Aage Sørensen A/S

Hobbyvirksomhed – skovdrift i Sverige

Ansvarshavende aktuar:

Charlotte Markussen

Hverv

Ingen

Selskab

Ingen

Intern revision:

Jan-Kjetil Simonsen

Hverv

Intern revisionschef

Selskab

Nordea Kredit Realkreditaktieselskab

Bestyrelsens ledelseshverv i andre erhvervsvirksomheder:

Gustaf Sebastian Björnson Unger, formand

Hverv

Adm. direktør

Bestyrelsesformand

Bestyrelsesformand

Bestyrelsesformand

Selskab

Nordea Life Holding AB

Nordea Livförsäkring Sverige AB (publ)

Livförsäkringsselskapet Nordea Liv Norge AS

Nordea Life Assurance Finland Ltd.

Hans Arnum

Hverv

Bestyrelsesmedlem

Corporator

Selskab

Teach First Danmark

Crown Prince Frederik Fund

Michael Frisch

Hverv

Bestyrelsesmedlem

Bestyrelsesmedlem

Selskab

LR Realkredit A/S

Nordea Bank Danmarks Fond for ung

Peter Gæmelke

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Bestyrelsesformand	Løvenholm fonden
Bestyrelsesformand	Danske Spil A/S
Bestyrelsesformand	NGF Nature Energy Biogas A/S
Bestyrelsesformand	Norliv
Bestyrelsesmedlem	DLR Kredit A/S
Bestyrelsesmedlem	Kirkbi A/S
Bestyrelsesnæstformand	Gl. Estrup Herregårdsmuseum
Bestyrelsesmedlem	Tryghedsgruppen smba
Bestyrelsesmedlem	Askov Højskole
Formand for museumsrådet	Det Grønne Museum

Kent Petersen

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Formand	Finansforbundet
Forretningsudvalgsmedlem	FTF
Bestyrelsesnæstformand	Norliv
Bestyrelsesnæstformand	Næstved Autocenter A/S
Bestyrelsesmedlem	Københavns Sprogcenter
Bestyrelsesmedlem	Copenhagen FinTech

Hanna Sigrid Jacobsson

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Bestyrelsesmedlem	Livforsikringselskapet Nordea Liv Norge AS
Bestyrelsesmedlem	Nordea Livförsäkring Sverige AB (publ)
Bestyrelsesmedlem	Nordea Life Assurance Finland Ltd.

Mads Skovlund Pedersen

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Bestyrelsesmedlem	Danbolig A/S
Bestyrelsesnæstformand	Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Medlemmer af bestyrelsen uden øvrige ledelseshverv:

Bent Tjørnemark
Bettina Biel-Courtney
Anne Marie Nielsen
Per Lyng Sørensen
Peter Thomsen

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten.

Årsrapporten er aflagt efter lov om finansiel virksomhed.

Årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017.

Ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som virksomheden kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 1. februar 2018

Direktion

Steen Michael Erichsen

Bestyrelse

Gustaf Sebastian Björnson Unger
formand

Hans Arnum

Michael Frisch

Peter Gæmelke

Kent Petersen

Hanna Sigrid Jacobsson

Mads Skovlund Pedersen

Bent Tjørnemark

Bettina Biel-Courtney

Anne Marie Nielsen

Per Lyngh Sørensen

Peter Thomsen

Den uafhængige revisors erklæringer

Til kapitalejerne i Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskabet A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Hvad har vi revideret

Årsregnskabet for Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 omfatter resultatopgørelse og anden totalindkomst, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg

Vi blev første gang valgt som revisor for Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab den 24. april 2015 for regnskabsåret 2015. Vi er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 3 år frem til og med regnskabsåret 2017.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

<i>Centralt forhold ved revisionen</i>	<i>Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen</i>
<i>Måling af investeringsejendomme</i> Virksomheden har en række investeringsejendomme, der primært er ejet gennem associerede selskaber og datterselskaber. Værdien udgør i alt 14.887 mio. kr. for såvel gennemsnitsrente- som markedsrenteprodukter. Investeringsejendomme består primært af danske bolig- og erhvervs ejendomme. Investeringsejendomme måles til dagsværdi baseret på afkastmetoden, hvor værdien	Vi gennemgik, vurderede og testede forretningsgange og interne kontroller for måling af investeringsejendomme, herunder de af ledelsen anvendte værdiansættelsesmetoder. Vi vurderede udviklingen i værdien og sammensætningen af porteføljen af investeringsejendomme. Med baggrund i udviklingen i den samlede portefølje af investeringsejendomme udvalgte vi en stikprøve, hvor vi <ul style="list-style-type: none">vurderede de væsentligste forudsætninger (nettoindtægter og afkastkrav) ud fra vores kendskab

<p>opgøres ved en systematisk vurdering af de enkelte ejendomme baseret på en kapitalisering af ejendommenes forventede driftsafkast og et til de enkelte ejendomme knyttet forretningskrav. Metoden indeholder forudsætninger, der ikke er observerbare for tredjemand, og som involverer væsentlige regnskabsmæssige skøn vedrørende fastsættelse af forventede driftsafkast og forretningskrav på de enkelte ejendomme. Investeringsejendomme i tilknyttede og associerede virksomheder indregnes og måles som beskrevet ovenfor. I moderselskabets regnskab sker indregning til indre værdi og derved til samme værdi som investeringsejendomme direkte på balancen. Vi fokuserede på måling af investeringsejendomme, fordi denne i høj grad er baseret på regnskabsmæssige skøn. Der henvises til årsregnskabets omtale af "Regnskabsmæssige skøn" i note 1 samt "investeringsejendomme, Kapitalandele i tilknyttede virksomheder og Kapitalandele i associerede virksomheder" i note 13, 14 og 15.</p>	<p>til den enkelte ejendom og markedsdata</p> <ul style="list-style-type: none"> • testede, hvorvidt beregningen var udført korrekt • testede bogføringen af værdireguleringer • vurderede mæglervurderinger indhentet af selskabet. <p>Vi udfordrede de ledelsesmæssige skøn, der ligger til grund for beregning af dagsværdier ud fra vores kendskab til porteføljen og markedsudviklingen.</p>
<p><i>Måling af øvrige unoterede investeringer</i> Øvrige unoterede investeringer omfatter investeringer i kapitalfonde, infrastrukturfonde og unoterede aktier m.m. og indgår i regnskabsposterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapitalandele i tilknyttede virksomheder - Kapitalandele i associerede virksomheder - Kapitalandele - Investeringsforeningsandele - Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter <p>Øvrige unoterede investeringer udgør i alt 19,5 mia. kr. af de samlede investeringsaktiver. Øvrige unoterede investeringer måles til en skønnet dagsværdi baseret på værdiansættelsesmodeller og forudsætninger, herunder ledelsesmæssige skøn, der ikke er observerbare for tredjemand, og har en væsentlig påvirkning på regnskabet. Vi fokuserede på måling af unoterede investeringer, fordi opgørelsen er kompleks og involverer betydelige ledelsesmæssige skøn. Der henvises til årsregnskabets omtale af "Regnskabsmæssige skøn" i note 1 samt "Andre finansielle investeringsaktiver" i note 1.</p>	<p>Vi gennemgik, vurderede og testede forretningsgange og interne kontroller for måling af øvrige unoterede investeringer.</p> <p>Vi vurderede og testede de af ledelsen anvendte værdiansættelsesmodeller.</p> <p>Vi testede stikprøvevist sammenhængen mellem de anvendte forudsætninger og beregningen af dagsværdier.</p> <p>Vi testede stikprøvevist anvendte dagsværdier til relevant rapportering fra eksterne managers. Vi gennemgik og testede endvidere relevante interne kontroller for tilstedeværelse, værdiansættelse, nøjagtighed mv. i den interne proces for verifikation af værdiansættelser.</p> <p>Vi udfordrede de ledelsesmæssige skøn, der ligger til grund for beregning af dagsværdier ud fra vores kendskab til porteføljen og markedsudviklingen.</p>
<p><i>Måling af hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter</i> Virksomheden har hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter for i alt 172.933 mio. kr., hvilket udgør 82% af de samlede forpligtelser. Hensættelserne består primært af livsforsikringshensættelser til gennemsnitsrente og markedsrente, erstatningshensættelser til syge- og ulykkesforsikring samt af fortjenstmargen.</p>	<p>Vi gennemgik, vurderede og testede forretningsgange og interne kontroller, der er etableret for at sikre, at hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter måles korrekt.</p> <p>I forbindelse med revisionen anvendte vi vores egne aktuarer til at vurdere de af virksomheden anvendte aktuarmæssige modeller og forudsætninger samt de foretagne beregninger.</p>

Opgørelsen er baseret på aktuarmæssige principper og involverer væsentlige regnskabsmæssige skøn knyttet til de aktuarmæssige forudsætninger om den tidsmæssige placering og omfang af fremtidige betalinger til forsikringstagerne. De aktuarmæssige forudsætninger omfatter væsentligst rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fripolicesandsynlighed, forudsat pensionsalder og omkostninger. Vi fokuserede på måling af hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, fordi opgørelse af hensættelserne er kompleks og involverer betydelige regnskabsmæssige skøn. Der henvises til årsregnskabet omtale af "Regnskabsmæssige skøn" i note 1 samt "Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter" i note 21 og 22	Vi vurderede og udfordrede de væsentligste aktuarmæssige forudsætninger såsom rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbsandsynlighed samt omkostninger ud fra vores erfaring og branchekendskab med henblik på at vurdere, om disse er i overensstemmelse med regulatoriske og regnskabsmæssige krav. Dette omfattede en vurdering af kontinuiteten i grundlaget for opgørelsen af hensættelser.
--	---

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Nøgletallet solvensdækning

Ledelsen er ansvarlig for nøgletallet solvensdækning, der fremgår af femårsoversigt over hoved- og nøgletal i note 35 i regnskabet.

Som anført i femårsoversigt over hoved- og nøgletal i note 35 er nøgletallet solvensdækning undtaget fra kravet om revision. Vores konklusion om årsregnskabet omfatter derfor ikke nøgletallet solvensdækning, og vi udtrykker ikke en konklusion med sikkerhed om dette nøgletal.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at overveje, om nøgletallet solvensdækning er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Hvis vi på dette grundlag konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i nøgletallet solvensdækning, skal vi rapportere herom. Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

København, den 1. februar 2018
PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 3377 1231

Erik Stener Jørgensen
Statsautoriseret revisor
mne9947

Per Rolf Larssen
Statsautoriseret revisor
mne24822

Resultatopgørelse

Mio.kr.		2017	2016
Note			
2	Bruttopræmier	18.874	15.580
	Afgivne forsikringspræmier	-79	-80
	Præmier f.e.r., i alt	18.796	15.501
	Indtægter fra tilknyttede virksomheder	569	568
	Indtægter fra associerede virksomheder	496	244
	Indtægter af investeringsejendomme	12	26
3	Renteindtægter og udbytter mv.	4.623	5.036
4	Kursreguleringer	6.668	4.839
	Renteudgifter	-1.727	-1.451
	Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-312	-325
	Investeringsafkast, i alt	10.331	8.936
	Pensionsafkastskat	-1.310	-1.068
	Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	9.021	7.868
5	Udbetalte ydelser	-12.700	-12.380
	Modtaget genforsikringsdækning	35	25
	Forsikringsydelser f.e.r., i alt	-12.665	-12.354
	Ændring i livsforsikringshensættelser	-12.951	-6.310
	Ændring i genforsikringsandel	-1	0
	Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r., i alt	-12.952	-6.310
	Ændring i fortjenstmargen	-679	-2.798
	Ændring i overskudskapital	-137	0
6	Erhvervsomkostninger	-232	-220
	Administrationsomkostninger	-419	-436
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger brutto	-651	-655
	Heraf refusion fra tilknyttede virksomheder	44	35
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger netto	-608	-620
	Provisioner og gevinstandele fra genforsikringsvirksomheder	0	1
7	Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	-608	-619
	Overført investeringsafkast	8	-83
	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT	784	1.203
8	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT AF SYGE- OG ULYKKESFORSIKRING	16	10
	Egenkapitalens investeringsafkast	-57	18
9	Andre indtægter og omkostninger	7	6
	RESULTAT FØR SKAT	751	1.238
10	Skat	-223	-287
	ÅRETS RESULTAT	527	951
	Årets resultat foreslås disponeret således:		
	Udbytte	400	600
	Overført til "Overført overskud"	127	351

Anden totalindkomst

Mio.kr.	2017	2016
Note		
Årets resultat	527	951
Anden totalindkomst i alt	0	0
Årets totalindkomst	527	951

Balance

Mio.kr.		2017	2016
Note			
	AKTIVER		
	Immaterielle aktiver	4	251
11	IMMATERIELLE AKTIVER, I ALT	4	251
	Driftsmidler	1	1
12	MATERIELLE AKTIVER, I ALT	1	1
13	Investeringsejendomme	413	352
14	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	7.271	7.275
15	Kapitalandele i associerede virksomheder	2.802	2.397
	Udlån til tilknyttede virksomheder	504	0
	Udlån til associerede virksomheder	0	222
	Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt	10.577	9.894
29	Kapitalandele	6.224	7.274
29	Investeringsforeningsandele	28.093	30.877
24,29	Obligationer	69.228	83.344
	Øvrige	24.477	25.287
	Andre finansielle investeringsaktiver, i alt	128.022	146.782
	INVESTERINGSAKTIVER, I ALT	139.013	157.028
16	INVESTERINGSAKTIVER TILKNYTTET MARKEDSRENTEPRODUKTER	77.437	60.581
	Genforsikringsandele af livsforsikringshensættelser	4	5
	Genforsikringsandele af hensættelser til forsikringskontrakter, i alt	4	5
	Tilgodehavender hos forsikringstagere	557	337
	Tilgodehavender i forbindelse med direkte forsikringskontrakter, i alt	557	337
	Tilgodehavender hos forsikringsvirksomheder	446	475
	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	128	4
	Andre tilgodehavender	1.776	3.003
	TILGODEHAVENDER, I ALT	2.911	3.824
	Likvide beholdninger	3.937	3.863
	ANDRE AKTIVER, I ALT	3.937	3.863
	Tilgodehavende renter samt optjent leje	473	1.138
	Andre periodeafgrænsningsposter	302	359
	PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER, I ALT	776	1.497
17	AKTIVER, I ALT	224.079	227.045

Balance

Mio.kr.	2017	2016
Note		
PASSIVER		
Aktiekapital	600	600
Sikkerhedsfond	547	547
Overført overskud	3.068	5.735
Betalt ekstraordinært udbytte i året	0	-2.794
Foreslået udbytte for regnskabsåret	400	600
18 EGENKAPITAL, I ALT	4.615	4.688
Overskudskapital	137	0
19,20 Anden ansvarlig lånekapital	3.233	3.233
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL, I ALT	3.369	3.233
Præmiehensættelser	17	18
21 Livsforsikringshensættelser - Gennemsnitsrente	93.375	95.599
22 Livsforsikringshensættelser - Markedsrente	74.783	59.631
Fortjenstmargen på livsforsikringer og investeringskontrakter	3.485	2.807
Erstatningshensættelser	1.251	1.285
Risikomargen på skadeforsikringskontrakter	16	11
Hensættelser til bonus og præmierabatter	5	5
HENSÆTTELSER TIL FORSIKRINGS- OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT	172.933	159.357
10 Udskudte skatteforpligtelser	537	568
HENSATTE FORPLIGTELSE, I ALT	537	568
Gæld i forbindelse med direkte forsikring	52	74
Gæld i forbindelse med genforsikring	3	1
Gæld til kreditinstitutter	13.918	27.559
Gæld til tilknyttede virksomheder	21	19
Uafviklede køb af investeringsaktiver	1.446	1.895
Anden gæld	26.270	28.816
GÆLD, I ALT	41.790	58.364
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	834	834
PASSIVER, I ALT	224.079	227.045
23 Kapitalgrundlag		
24 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser		
25 Eventualaktiver		
26 Eventualforpligtelser og tilsagn		
27 Transaktioner og aftaler med nærtstående parter		
28 Engagementer med eller sikkerhedsstillelse for direktion og bestyrelse		
29 Specifikation af investeringsaktiver og disses afkast for 2017 - Gennemsnitsrenteprodukter		
30 Specifikation af investeringsaktiver og disses afkast for 2017 - Markedsrenteprodukter		
31 Finansielle aktiver og forpligtelser fordelt på Level 1-2-3		
32 Følsomhedsoplysninger		
33 Risikooplysninger		
34 Opgørelse af realiseret resultat og principper for fordeling heraf		
35 Femårsoversigt over hoved- og nøgletal		

Egenkapitalopgørelse

Mio.kr.	Aktie- kapital	Sikker- hedsfond	Andre henlæggelser	Overført overskud	Foreslået udbytte	I alt
Note						
Egenkapital 1. januar 2016	600	547	2	5.385	0	6.533
<i>Egenkapitalbevægelser i 2016</i>						
Årets resultat	0	0	0	351	600	951
Anden totalindkomst i alt	0	0	0	0	0	0
Årets totalindkomst	0	0	0	351	600	951
Udbetalt udbytte	0	0	0	-2.794	0	-2.794
Aktiebaseret vederlæggelse	0	0	-2	0	0	-2
Egenkapitalbevægelser 2016 i alt	0	0	-2	-2.443	600	-1.845
Egenkapital 31. december 2016	600	547	0	2.941	600	4.688
Egenkapital 1. januar 2017	600	547	0	2.941	600	4.688
<i>Egenkapitalbevægelser i 2017</i>						
Årets resultat	0	0	0	127	400	527
Anden totalindkomst i alt	0	0	0	0	0	0
Årets totalindkomst	0	0	0	127	400	527
Udbetalt udbytte	0	0	0	0	-600	-600
Aktiebaseret vederlæggelse	0	0	0	0	0	0
Egenkapitalbevægelser 2017 i alt	0	0	0	127	-200	-73
Egenkapital 31. december 2017	600	547	0	3.068	400	4.615

Noter

Note 1

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed samt bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser (regnskabsbekendtgørelsen).

Beløb i resultatopgørelse, balance og noter præsenteres i hele mio.kr. Hvert tal afrundes for sig, og der kan derfor forekomme afvigelser mellem de anførte totaler og summen af de underliggende tal.

Generelt om indregning og måling

De væsentligste principper for indregning og måling er beskrevet nedenfor. Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsernes værdi kan måles pålideligt.

Ændring af regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til året før.

Ændring af regnskabsmæssige skøn

I forbindelse med årets opdatering af omkostningsparametre til markedsværdi har NLP indført en ændring af skøn over, hvorledes administration belaster den enkelte policetype. Ændringen af skøn, inklusivt tilpasning af parametrene medfører en styrkelse af hensættelsen på 334 mio. kr.

Der er endvidere foretaget ændring i grundlag for beregning af de forventede fremtidige levetidsforbedringer, hvor grundlag for beregning baseres på data fra de sidste 20 år mod tidligere 30 år. Dette har medført en styrkelse af hensættelserne på 550 mio. kr.

Der er ikke foretaget yderligere ændringer af regnskabsmæssige skøn.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder

Den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser opgøres ud fra forudsætninger, der

medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af ledelsen på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

Som følge af skønnenes natur kan de anvendte forudsætninger vise sig at være ufuldstændige, ligesom uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå.

Årsrapporten er aflagt efter et princip om going concern ud fra den gældende praksis og fortolkning af reglerne for danske livsforsikringsselskaber. De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med opgørelse af den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsregnskabet, er de samme som ved udarbejdelse af årsregnskabet året før. De områder, der især er forbundet med skøn er følgende:

- Måling af investeringsejendomme og domicilejendomme
- Måling af unoterede finansielle instrumenter og ejendomsfonde
- Måling af pensionsmæssige hensættelser / livsforsikringshensættelser

Måling af dagsværdi af unoterede finansielle instrumenter og ejendomsfonde

Der er regnskabsmæssige skøn forbundet med opgørelse af dagsværdi for unoterede finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked. Værdiansættelsen er baseret på modeller og i muligt omfang på observerbare data. Skønnene knytter sig især til de forudsætninger, der ligger til grund for den rapportering, der modtages fra kapitalfondene/forvaltere, som oftest også indebærer en tidsmæssig forskydning. For at sikre pålidelighed af de opgjorte skøn har Nordea Liv & Pension etableret interne processer, der understøtter de udarbejdede skøn. Der tages således højde for de tidsmæssige forskydninger mellem

rapportering og regnskabsdata ved at indhente supplerende oplysninger om prisudviklingen. I tilfælde hvor dette ikke er muligt er der foretaget yderligere skøn over dagsværdien.

Der tages i målingen af dagsværdien af derivater højde for bid-offer spreads idet indregningen sker til mid priser. Der tages endvidere højde for kreditvurderingsmæssige justeringer (CVA) i forhold til de opgjorte værdier. Usikkerheden er især forbundet med opgørelse af sandsynligheden for misligholdelse hos NLP modparter. NLP handler kun derivater baseret på ISDA og CSA aftaler, der sikrer lav modpartsrisiko som følge af frekvent udveksling af collateral. Foruden udveksling af daglig collateral bliver NLPs derivatpositioner værdiansat af NLPs samarbejdspartner som også udfører den operationelle del af collateraludvekslingen.

Måling af pensionsmæssige hensættelser / livsforsikringshensættelser

Fastlæggelse af den regnskabsmæssige værdi for de pensionsmæssige hensættelser er forbundet med skøn, der især knytter sig til den løbetidsafhængige diskonteringsrate og forudsætninger om dødelighed og invaliditet. Fastlæggelsen af de forskellige forudsætninger bygger på anerkendte aktuariemæssige principper.

Måling af investeringsejendomme

Fastlæggelse af dagsværdien af investerings-ejendomme er forbundet med et væsentligt skøn. Skønnet knytter sig primært til fastlæggelsen af afkastkrav. Som et supplement hertil har selskabet pr. balancedagen indhentet mægler vurderinger for udvalgte ejendomme.

Koncernregnskab

I henhold til § 134 stk. 1 i regnskabsbekendtgørelsen udarbejdes der ikke koncernregnskab. Regnskaberne for Nordea Liv & Pension og tilknyttede dattervirksomheder indgår i koncernregnskabet for Nordea Bank AB (publ), Stockholm (www.nordea.com).

Koncerninterne transaktioner

Ved samhandel mellem koncernforbundne selskaber, eller når et selskab udfører arbejde for et andet selskab i Nordeakoncernen, sker afregning

på markedsbaserede vilkår eller på omkostningsdækkende basis. Koncerninterne transaktioner foretages efter forudgående aftale mellem selskaberne på armslængde vilkår.

Udenlandsk valuta

Aktiver og passiver, der er udtrykt i udenlandsk valuta, herunder valutaafdækningsinstrumenter, omregnes til danske kroner efter balance-dagens valutakurs. Indtægter og udgifter i udenlandsk valuta omregnes til transaktions-dagens kurs. Ved omregning anvendes den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte valutakurs. Alle omregningsgevinster og -tab indregnes i resultatopgørelsen under posten kursreguleringer.

Resultatopgørelse

Generelt

I overensstemmelse med periodiseringsprincippet indregnes indtægter og omkostninger, der vedrører regnskabsåret i resultatopgørelsen uanset betalingstidspunktet. Periodiseringsprincippet er også udgangspunkt for indregning af de forsikringstekniske resultater.

Fordeling af ikke direkte henførbare omkostninger, sker i henhold til intern udarbejdet omkostningsfordelingsmodel. I modellen anvendes fordelingsnøgler, som hovedsagelig er baseret på registreret og estimeret tidsforbrug samt størrelsen af bruttopræmier, forsikringsydelse og livsforsikringshensættelser.

Præmier

Præmier f.e.r. omfatter årets forfaldne bruttopræmier og kapitalindskud reguleret for afgivne genforsikringspræmier. Periodiseringen af præmieindtægten reguleres over præmiehensættelserne.

Investeringsafkast

Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder indeholder de til kapitalandelene svarende andele i dattervirksomheders og associerede virksomheders resultater efter skat.

Indtægter af investeringsejendomme indeholder ejendommens driftsresultater med fradrag af udgifter til ejendomsadministration.

Renteindtægter og udbytter mv. omfatter regnskabsårets renteindtægter af obligationer, herunder indeksregulering af indeksobligationer, andre værdipapirer, udlån og tilgodehavender samt renteindbetalinger på afledte finansielle instrumenter. Endvidere indgår modtagne udbytter af kapitalandele bortset fra udbytter fra tilknyttede og associerede virksomheder.

Kursreguleringer indeholder både realiserede og urealiserede gevinster og tab på investeringsaktiver og finansielle forpligtelser til dagsværdi samt valutakursregulering, bortset fra værdiregulering af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder. Beløbet oplyses netto i resultatopgørelsen.

Renteudgifter omfatter regnskabsårets rentebetalinger på lån og afledte finansielle instrumenter.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed omfatter omkostninger forbundet med forvaltningen af investeringsaktiver.

Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat er en skat på investeringsafkastet. Pensionsafkastskat (PAL) resultatføres med det beløb, der skal betales for regnskabsåret med tillæg af ændringer i hensættelse til udskudt PAL. Eventuelt negativ PAL kan modregnes i efterfølgende års PAL. Posten pensionsafkastskat omfatter PAL for både individuelle forsikringstagere og for selskabet.

Forsikringsydelse

Forsikringsydelse f.e.r. fremkommer som årets udbetalte ydelse, reguleret for årets ændring i erstatningshensættelse og efter fradrag for genforsikringens andel.

Ændring i livsforsikringshensættelse

Ændring i livsforsikringshensættelse f.e.r. omfatter årets ændring af livsforsikringshensættelserne.

Ændring i fortjenstmargen

Den indregnede ændring omfatter årets ændring i fortjenstmargen tilknyttet livsforsikringshensættelserne.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger

Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r. omfatter omkostninger forbundet med erhvervelse og administration af selskabets bestand af forsikringskontrakter. Regnskabsposten er reguleret for provisioner fra genforsikringsselskaber. Omkostninger til erhvervelse af bestanden udgiftsføres på tegningstidspunktet.

Overført investeringsafkast

Overført investeringsafkast udgør det afkast, der er overført til egenkapitalen. Andelen opgøres som investeringsafkastet af de til egenkapitalen allokerede aktiver.

Endvidere overføres til syge- og ulykkesforsikringen en andel af resultat af investeringsvirksomhed svarende til afkastet af de hertil allokerede aktiver.

Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring

Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring opgøres efter reglerne for skadesforsikring. Investeringsafkast opgøres dog efter reglerne for livsforsikring. Det forsikringstekniske resultat af syge- og ulykkesforsikring indgår på en enkelt linje i resultatopgørelsen og specificeres i en note.

Andre indtægter og omkostninger

Andre indtægter og omkostninger omfatter indtægter og omkostninger, der ikke kan henføres direkte til administrationsomkostninger, forsikrings- eller investeringsaktiviteter.

Skat

Regnskabsposten skat indeholder aktuel skat, beregnet af opgjort skattegrundlag for regnskabsåret, samt efterregulering af skat afsat vedrørende tidligere år og ændring i udskudt skat.

Selskabet er underlagt tvungen territorial sambeskatning med samtlige af Nordeakoncernens

danske datterselskaber og filialer. Aktuell skat beregnes af den sambeskattede indkomst og afsættes i de selskaber og filialer, der har en positiv indkomst. I det omfang et selskab udnytter et andet selskabs underskud, skal selskabet betale for værdien heraf, mens det underskudsgivende selskab modtager skatteværdien af sit skattemæssige underskud. Ændring i udskudt skat regnskabsføres i de selskaber, der har forpligtelsen eller skatteaktivet. Den skattepligtige indkomst i 100 % ejede ejendomsdattervirksomheder beskattes i Nordea Liv & Pension i de år, hvor mindst 90 % af det enkelte ejendomsselskabs aktiver gennemsnitligt har bestået af fast ejendom. I så fald afsættes såvel aktuelle som udskudte skatter i Nordea Liv & Pension. Hvis 90 %-reglen ikke opfyldes i enkelte år, vil det pågældende ejendomsselskab være selvstændigt skattepligtigt af den indtjente indkomst. I så fald afsættes såvel aktuelle som udskudte skatter i ejendomsselskabet.

Selskabet er omfattet af acontoskatteordningen. Tillæg, fradrag og godtgørelser vedrørende skattebetalinger indgår under henholdsvis renteudgifter og renteindtægter.

Anden totalindkomst

Selskabet har valgt at præsentere totalindkomsten som en samlet opgørelse i forlængelse af resultatopgørelsen. Selskabet har på nuværende tidspunkt ingen poster, som indregnes under anden totalindkomst.

BALANCE

Generelt

Handelsdatoen anvendes som indregningsdato for alle finansielle instrumenter.

AKTIVER

Immaterielle aktiver

Egenudviklet software indregnes i balancen til kostpris med fradrag for akkumulerede afskrivninger og tab ved værdiforringelse. Kostpris ved egenudvikling består af tilgåede projektudviklingsomkostninger. Afskrivninger foretages lineært over den forventede brugstid. Afskrivningsperioden udgør dog maksimalt 15 år. Eventuelt tab ved værdiforringelse vurderes på baggrund af en

nedskrivningstest. Omkostninger, der kan henføres til vedligeholdelse af immaterielle aktiver, udgiftsføres i afholdelsesåret

Driftsmidler

Posten omfatter inventar, it m.v., som måles til kostpris med fradrag af foretagne afskrivninger. Afskrivningerne sker lineært over den forventede brugstid, som udgør maksimalt fem år.

Investeringsjendomme

Investeringsjendomme måles til dagsværdi beregnet på grundlag af afkastmetoden i henhold til regnskabsbekendtgørelsens bilag 7. Dagsværdien opgøres ved en systematisk vurdering af de enkelte ejendomme baseret på en kapitalisering af ejendommenes forventede driftsafkast med et til de enkelte ejendomme knyttet forrentningskrav.

Ejendommene vurderes periodevist af eksterne eksperter. Investeringsjendomme under opførelse måles til kostpris indtil det tidspunkt, hvor dagsværdien kan måles pålideligt, hvilket typisk er på færdiggørelsestidspunktet. Ved indikation på værdiforringelse foretages vurdering af nedskrivningsbehov straks, og der nedskrives til genindvindingsværdien, som er den højeste værdi af nettosalgsværdien og nytteværdien.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder samt udlån til associerede virksomheder

Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder måles til regnskabsmæssig indre værdi, som er den til ejerandelen svarende andel af virksomhedernes regnskabsmæssige egenkapital opgjort efter Nordea Liv & Pensions regnskabspraksis. Udlån til tilknyttede virksomheder måles til dagsværdi. Joint ventures måles tillige til dagsværdi.

Andre finansielle investeringsaktiver

Andre finansielle investeringsaktiver indregnes ved første indregning til købspris og efterfølgende måling til aktivets dagsværdi.

Børsnoterede investeringsaktiver, herunder børsnoterede afledte finansielle instrumenter,

måles til lukkekursen på balancedagen eller en anden offentliggjort kurs, der antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer måles til kurs 100.

Repo'er (reel salgs- og tilbagekøbsforretninger) behandles som lån mod sikkerhed. Obligationer solgt som led i repo-forretning er medtaget under obligationer i balancen til dagsværdi. For investeringsaktiver, som ikke er noteret på en børs, eller hvor der ikke forefindes en børskurs, som afspejler aktivernes dagsværdi, fastsættes dagsværdien ved hjælp af almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker, der inddrager alle tilgængelige data, som markedsdeltagere må antages at ville tage i betragtning ved en prisfastsættelse, idet anvendelsen af relevante observerbare data maksimeres, og anvendelsen af ikke-observerbare data minimeres.

Resultatet af prissætningsmodeller for alternative investeringer er ofte udtryk for et skøn over en værdi, der ikke kan fastsættes entydigt, da der ikke findes observationer, værdien kan holdes op imod. Oplysninger fra fondsforvalter indgår i grundlaget for prissætning af alternative investeringer. Selskabet foretager også på stikprøvevis basis en uafhængig prisvurdering kvartalsvis ved at sammenligne Private Equity-fonde med relevante benchmarks. Denne proces er en kvartalsvis vurdering for at sikre, at forvalteres egen værdiansættelse er i tråd med markedet. Der vil derfor være inddraget risikofaktorer som yderligere parametre.

For alternative investeringer, hvor der er investeret via fondsstruktur, modtages der månedlig eller kvartalsvis rapportering samt reviderede årsregnskaber for fondene. Da underliggende investeringer kan være noterede papirer samt derivater, findes der oftest opdaterede priser.

Afledte finansielle instrumenter, som ikke er noteret på en børs, måles til dagsværdi ved anvendelse af almindeligt anerkendte prissætningsmodeller.

Afledte finansielle instrumenter, der er indgået til afdækning af markedsrisici for investeringsaktiver eller med henblik på at opnå højere afkast, indgår i

balancen som investeringsaktiv efter art eller som forpligtelse under anden gæld, hvis dagsværdien er negativ. Afledte finansielle instrumenter, der indgår til afdækning af renterisiko for livsforsikringsforpligtelser, og valutaafdækningsinstrumenter indgår i balancen under øvrige investeringsaktiver henholdsvis anden gæld, hvis dagsværdien er negativ. Afledte finansielle investeringer indgår i posten øvrige, under finansielle investeringsaktiver.

Investeringsaktiver tilknyttet markedsrente-produkter

Investeringsaktiver tilknyttet markedsrente-produkter måles som udgangspunkt efter samme praksis som beskrevet for selskabets investeringsaktiver ovenfor og specificeres i en note til balanceposten. Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter indregnes ved første indregning til kostpris med tillæg af kurtage, provisioner og øvrige transaktionsomkostninger vedrørende investeringsaktiver og gældsforpligtelser. Herefter indregnes til dagsværdi.

Genforsikringsandele af hensættelser til forsikringskontrakter

Genforsikringsandele omfatter beløb, som selskabet har til gode eller forventes at få udbetalt fra genforsikringselskaber i henhold til genforsikringskontrakter, herunder periodiserede genforsikringspræmier. Genforsikringsandele omfatter syge- og ulykkesforsikring og livsforsikringskontrakter.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris og nedskrives ved objektiv indikation på værdiforringelse.

Likvide beholdninger/Andre aktiver

Likvide beholdninger/Andre aktiver indregnes og måles i balancen til dagsværdi, hvilket normalt svarer til nominal værdi

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter omfatter indtægter, der er afholdt senest på balancetidspunktet, men som vedrører efterfølgende år.

PASSIVER

Udbytte

Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på generalforsamlingen (deklareringstidspunktet). Udbytte, som forventes udbetalt for perioden, vises som en særskilt post under egenkapitalen.

Ansvarlig lånekapital samt overskudskapital

Ansvarlig lånekapital samt overskudskapital er efterstillet kapitalindskud. I tilfælde af likvidation eller konkurs kan ansvarlig lånekapital samt overskudskapital først gøres gældende efter almindelige kreditor krav. Posten måles til amortiseret kostpris.

Præmiehensættelser

Præmiehensættelser omfatter den del af de opkrævede præmier for syge- og ulykkesforsikring, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Endvidere indgår i posten hensættelse for stigende alder vedrørende syge- og ulykkesforsikringer. Hensættelsen foretages for forsikringer, der er i kraft på balancedagen og dækker skønnede erstatningsudgifter og omkostninger forbundet med den stigende risiko, der følger af forsikringstagernes stigende alder, som ikke dækkes af tilsvarende stigning i præmierne over forsikringernes løbetid.

Fortjenstmargen på skadesforsikringskontrakter

Fortjenstmargen repræsenterer nutidsværdien af selskabets endnu ikke indtjente fortjeneste på skadesforsikringskontrakterne. Fortjenstmargen forventes indregnet i resultatopgørelsen, i takt med at forsikringsdækninger og andre ydelser afvikles under kontrakten.

Risikomargen på skadesforsikringskontrakter

Risikomargen er et tillæg, som en erhverver af virksomheden ville forlange for at påtage sig risikoen for, at omkostningerne ved at afvikle bestanden afviger fra nutidsværdien af bedste skøn over betalingsstrømmene.

Risikomargen er opgjort efter en 'cost of capital'-metode. Der er således konsistens i opgørelsesmetoden med det, der foreligger i dag i solvensbekendtgørelsen.

Hensættelser til bonus og præmierabatter

Hensættelser til bonus og præmierabatter vedrørende syge- og ulykkesforsikringer omfatter skyldige præmiebeløb vedrørende regnskabsåret, som skal tilbagebetales til forsikringstagerne. Tilbagebetalingerne fastlægges på grundlag af regnskabsårets skade-forløb.

Livsforsikringshensættelser

Livsforsikringshensættelserne for gennemsnitsrente og markedsrente opgøres til markeds-værdi i overensstemmelse med det til Finans-tilsynet anmeldte opgørelsesgrundlag.

Livsforsikringshensættelserne omfatter garanterede ydelser, individuelle bonus-potentialer samt kollektivt bonuspotentiale.

Garanterede ydelser

Garanterede ydelser omfatter forpligtelser til at betale ydelser, der er garanteret forsikringstagerne. Garanterede ydelser opgøres på markedsvilkår som nutidsværdien af de ydelser, der er garanteret forsikringen med tillæg af nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration af forsikringen og med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier. I opgørelsen af garanterede ydelser er indregnet genkøbs- og fripoliceoptioner.

De garanterede ydelser opgøres til nutidsværdi for hver forsikring på basis af en rentekurve udarbejdet efter principper i overensstemmelse med den af EIOPA offentliggjorte risikofri rentekurve med Value Adjustment.

Ved opgørelsen indgår en risikomargen. Risikomargen er opgjort efter en 'cost of capital'-metode. Der er således konsistens i opgørelsesmetoden med det, der foreligger i solvensbekendtgørelsen.

Ved opgørelse af de forventede fremtidige udgifter til administration foretages en opfølgning af omkostningsparametrene, der ligger til grund for opgørelsen, og disse tilrettes såfremt gennemgangen giver anledning til det.

Risikoparametre for død og invaliditet opgøres på baggrund af en analyse af selskabets egen bestand af forsikringer over de seneste år. I analysen indgår en vurdering af selskabets risikoresultat.

Der udarbejdes en analyse af de opgjorte parametre for beregning af dødeligheden i overensstemmelse med den benchmark model, der er offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.

Individuelle bonuspotentialer

Det individuelle bonuspotentiale omfatter forpligtelsen til at yde bonus og er den del af forsikringstagernes bonusret, der er indeholdt i den nuværende opsparing. Opgørelsen foretages som forskellen mellem værdien af forsikringstagernes opsparing og værdien af garanterede ydelser. Bonuspotentialer per forsikring kan ikke være negativt. Såfremt dette er tilfældet vil det blive dækket af hensættelserne.

Kollektivt bonuspotentiale

Det kollektive bonuspotentiale omfatter den del af forsikringstagernes bonusret, der ikke er fordelt til de enkelte forsikringer/depoter.

Kollektivt bonuspotentiale udgøres af forsikringsbestandens andel af realiserede resultater, der hensættes kollektivt til bonusberettigede forsikringer. Det kollektive bonuspotentiale kan ikke være negativt.

Kollektivt bonuspotentiale opdeles i en række kontributionsgrupper.

Bonusberettigede forsikringsandele af et negativt realiseret resultat, indregnes primært ved at nedbringe kollektivt bonuspotentiale for den relevante kontributionsgruppe. Hvis det kollektive bonuspotentiale ikke er stort nok til at opfange resultatet, reduceres det individuelle bonuspotentiale og dernæst fortjenstmargen i det omfang, dette er muligt under hensyntagen til kontributionsbekendtgørelsens regler.

Kollektivt bonuspotentiale vedrørende rente

Der er foretaget fordeling af kollektivt bonuspotentiale vedrørende rente på de fire rentegrupper, der er oprettet og anmeldt til Finanstilsynet i henhold til den gældende kontributions-

bekendtgørelse. Fordelingen foretages i henhold til de til Finanstilsynet anmeldte satser.

Kollektivt bonuspotentiale vedrørende risiko

Der er foretaget fordeling af kollektivt bonuspotentiale vedrørende risiko på de tre risikogrupper, som er oprettet og anmeldt til Finanstilsynet i henhold til den gældende kontributionsbekendtgørelse.

Fortjenstmargen på livsforsikringer og investeringskontrakter

Fortjenstmargen repræsenterer nutidsværdien af selskabets endnu ikke indtjente fortjeneste på livsforsikringskontrakterne og som forventes indregnet i resultatopgørelsen i takt med, at forsikringsdækninger og andre ydelser afvikles under kontrakten.

Erstatningshensættelser

Erstatningshensættelser udgør forfaldne, endnu ikke udbetalte forsikringsbeløb, herunder bonus, med tillæg af efteranmeldte krav.

Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring omfatter beløb til dækning af skader, der ved årets udløb er indtruffet, men endnu ikke betalt. Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring opgøres på grundlag af oplysninger om skadernes størrelse med tillæg af et erfaringsmæssigt fastsat beløb til dækning af indtrufne, men endnu ikke anmeldte skader, samt med tillæg af administrationsomkostninger i forbindelse med afvikling af skader. Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring, der afvikles ved løbende udbetalinger, opgøres til nutidsværdi efter aktuariemæssige principper ved tilbagediskontering af de forventede fremtidige udbetalinger. Tilbagediskontering sker på basis af den nul kuponrentestruktur, der offentliggøres af Finanstilsynet.

Udskudte skatteforpligtelser

Udskudt skat opgøres efter balancedagens gældende skatteprocent af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Ved opgørelsen tages hensyn til skattemæssige

underskud i det omfang, de forventes udnyttet i fremtiden.

Udskudte skatteaktiver, herunder værdien af skattemæssige underskud, indgår i balancen enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoskatteaktiver.

I overensstemmelse med Finanstilsynets retningslinjer afsættes ikke udskudt skat af den ubeskattede andel af sikkerhedsfond, der indgår i regnskabet under egenkapitalen, da det ikke forventes, at den fremtidige udvikling i de forsikringsmæssige hensættelser vil udløse beskatning af sikkerhedsfonden.

Øvrig gæld og periodeafgrænsningsposter

Gæld til kreditinstitutter omfatter gældsforpligtelser forbundet med investeringsaktiviteten. Gæld i forbindelse med repo-forretninger måles til dagsværdi.

Anden gæld i balancen omfatter afledte finansielle instrumenter, der indgås til afdækning af renterisiko for livsforsikringsforpligtelser og valuta-afdækningsinstrumenter og måles til dagsværdi.

Gældsforpligtelser, der ikke er forbundet med investeringsaktiviteten, måles til amortiseret kostpris. Periodeafgrænsningsposter omfatter betalinger, der er indgået senest på balancedagen, men som vedrører de efterfølgende år.

Sikkerhedsstillelser vedrørende finansielle investeringer måles til dagsværdi.

Skyggekonto

Skyggekonto er en konto uden for balancen, hvortil der overføres et eventuelt manglende indtægtsført risikotillæg. Når det realiserede resultat senere gør det muligt, indtægtsføres det tilgodehavende risikotillæg fra skyggekonto, såfremt det skønnes økonomisk forsvarligt.

Sidste del af fra skyggekontoen er indtægtsført i 2017.

Noter

Mio.kr.	2017	2016
2		
Bruttopræmier, forsikringskontrakter		
Præmier, individuelle, ekskl. gruppeliv	289	304
Præmier, firmaordninger, ekskl. gruppeliv	8.234	7.317
Præmier, gruppeliv	791	827
Direkte forsikring ekskl. indskud	9.315	8.449
Indskud, individuelle	198	219
Indskud, firmaordninger	9.361	6.912
Direkte forsikring	18.874	15.580
Indirekte forsikring	0	0
Bruttopræmier indregnet i resultatopgørelsen	18.874	15.580
Præmier, direkte forsikring, fordelt efter tegningsforhold		
Forsikringer tegnet som led i ansættelsesforhold	17.595	14.229
Individuelt tegnede forsikringer	488	523
Gruppelivsforsikringer	791	827
	18.874	15.580
Præmier, direkte forsikring, fordelt efter bonusret		
Forsikringer med ret til bonus	3.883	3.941
Forsikringer uden ret til bonus	165	278
Forsikringer hvor forsikringstager bærer investeringsrisikoen	14.826	11.361
	18.874	15.580
Antal forsikrede, direkte forsikring (1.000 stk)		
Forsikringer tegnet som led i ansættelsesforhold	303	267
Individuelt tegnede forsikringer	217	231
Gruppelivsforsikringer	234	250
Præmier, direkte forsikring, fordelt efter forsikringstagers bopæl		
Danmark	18.670	15.312
Andre EU-lande	175	243
Øvrige lande	29	25
	18.874	15.580
3		
Renteindtægter og udbytter mv.		
Udbytte af kapitalandele	242	179
Udbytte Private Equity funds	1.081	1.182
Udbytte Hedge funds	50	13
Udbytte af investeringsforeningsandele	114	262
Udbytte øvrige alternative investeringer	181	237
Renter af værdipapirer mv.	1.180	1.505
Finansielle instrumenter	1.613	1.451
Indeksregulering af indeksobligationer	160	207
	4.623	5.036

Noter

Mio.kr.	2017	2016
4 Kursreguleringer		
Investeringsejendomme	-21	2
Kapitalandele	2.968	572
Investeringsforeningsandele	5.231	2.221
Børsnoterede obligationer ekskl. indeksobligationer	-1.029	2.025
Indeksobligationer	-69	-86
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender	-2	-1
Øvrige	-409	107
	6.668	4.839
5 Udbetalte ydelser		
Forsikringssummer ved død	-958	-875
Forsikringssummer ved kritisk sygdom	-173	-169
Forsikringssummer ved invaliditet	-82	-87
Forsikringssummer ved udløb	-283	-319
Pensions- og renteydelser	-3.602	-3.634
Tilbagekøb	-7.601	-7.290
Afgiftsberigtigelse	0	-1
Kontant udbetalte bonusbeløb	-1	-5
Direkte forsikring i alt	-12.700	-12.380
Indirekte forsikring	0	0
	-12.700	-12.380
6 Erhvervelsesomkostninger		
Provisioner for direkte forsikring	-81	-75
Andre erhvervelsesomkostninger	-151	-145
	-232	-220
7 Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt		
<i>Specifikation af personaleudgifter *):</i>		
Løn	-354	-365
Pension	-46	-47
Andre udgifter til social sikring	-5	-4
Afgifter beregnet på grundlag af personaleantallet eller lønsummen	-56	-54
Andet	-3	-9
	-464	-479
*) Inkl. arbejdsgiverbetalt syge- og ulykkesforsikring samt personaleudgifter vedrørende de koncernselskaber, som selskabet yder administration for, jf. note 27.		
Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i regnskabsåret	471	491
Direktionsaf lønning (mio.kr.)		
Fast løn	3,59	4,34
Pension	0,48	0,53
Variabel løn	1,51	1,98
	5,59	6,84
fortsættes		

Noter

Mio.kr.	2017	2016
---------	------	------

7 fortsat

Bestyrelsen (mio.kr.)*

Formand, Johan Nystedt, udtrådt 01.08.2017	3,52	
Formand, Gustaf Unger, indtrådt 01.08.2017	2,22	
Bent Tjørnemark	0,20	
Peter Gæmelke	0,10	
Kent Petersen	0,10	
Mads Skovlund**	0,10	
Hanna Sigrid Jacobsson**	0,10	
Michael Frisch**	0,10	
Hans Arnum, indtrådt 01.03.2017**	0,10	
Per Lyngh Sørensen (medarbejderrepræsentant), indtrådt 12.06.2017	0,06	
Peter Thomsen (medarbejderrepræsentant)	0,10	
Bettina Biel-Courtney (medarbejderrepræsentant)	0,10	
Anne Marie Nielsen (medarbejderrepræsentant)	0,10	

*Specifikationen omfatter optjent vederlag i 2017.

**Anslået vederlag er indeholdt i den faste løn på koncernniveau.

Bestyrelsen består ultimo 2017 af 12 medlemmer. 1 medlem er i løbet af året udtrådt af bestyrelsen, og 3 medlemmer er indtrådt i bestyrelsen, heraf er 1 medarbejderrepræsentant. 1 medlem af bestyrelsen modtager vederlag som medlem af bestyrelsen eller direktionen i en anden virksomhed indenfor Nordeakoncernen. Der udbetales ikke variabel løn eller pension i forbindelse med bestyrelses honorar.

Risk-takers (mio.kr.)*

Fast løn	37,57	52,35
Pension af fast løn	4,00	5,94
Variabel løn	5,95	8,63
	47,51	66,92

*Antallet af risk-takers i selskabet ultimo 2017 er 28 personer. Ultimo 2016 var der 56 personer.

Specifikationen omfatter optjent vederlag.

Lønspecifikation i henhold til bekendtgørelse af lov om finansiel virksomhed §77d, stk 3.

Direktionen (mio.kr.)*

Steen Michael Erichsen, Adm. dir.	3,69	3,69
Lene Østerberg, Chief Operating Officer	1,90	3,16

*Ovenstående specifikation omfatter optjente vederlag. Lene Østerberg er udtrådt den 23/6-2017.

Kontant bonusafłønning

Tildeling 2017:

Nordea Liv & Pension har 3 medarbejdere, som er omfattet af EIP. Der er hensat 3,2 mio.kr. i 2017, der udbetales som kontant bonusafłønning. Det endelige beløb udbetales med 20 % i april 2018 og 80 % over 5½ år.

Tildeling 2016:

Nordea Liv & Pension har 3 medarbejdere, som er omfattet af EIP. Der er hensat 2,8 mio.kr. i 2016, der udbetales som kontant bonusafłønning. Det endelige beløb udbetales med 20 % i april 2017 og 80 % over 5½ år.

fortsættes

Noter

Mio.kr.	2017	2016
7 <i>fortsat</i>		
Tildeling 2015: Nordea Liv & Pension har 2 medarbejdere, som er omfattet af EIP. Der er hensat 3,3 mio.kr. i 2015, der udbetales som kontant bonusaf lønning. Det endelige beløb udbetales med 20 % i april 2016 og 80 % over 5½ år.		
Tildeling 2014: Nordea Liv & Pension har 2 medarbejdere, som er omfattet af EIP. Der er hensat 2,9 mio.kr. i 2014, hvilket udbetales som kontant bonusaf lønning. Det endelige beløb udbetales med 20 % i april 2015 og 80 % over 5½ år.		
Tildeling 2013: Nordea Liv & Pension har 4 medarbejdere, som er omfattet af EIP. Der er hensat 3,7 mio.kr. i 2013, hvilket udbetales som kontant bonusaf lønning. Det endelige beløb udbetales med 20 % i april 2014 og 80 % over 5½ år.		
<i>Honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer - PricewaterhouseCoopers CVR 33771231</i>		
Lovpligtig revision af årsregnskab	1,9	1,9
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed*	0,1	0,1
Honorar for andre *	0,0	0,1
	2,0	2,1
* Andre erklæringer med sikkerhed omfatter påtegning på vurderingsberetning om indskud af andre værdier end likvider.		
8 Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring		
Bruttopræmier	98	105
Ændring i præmiehensættelser	1	1
Præmieindtægter f.e.r., i alt	100	106
Udbetalte erstatninger	-143	-145
Ændring i erstatningshensættelser	40	29
Ændring i risikomargen	-5	-11
Erstatningsudgifter f.e.r., i alt	-108	-126
Bonus og præmierabatter	0	0
Erhvervsomkostninger	-7	-7
Administrationsomkostninger	-10	-12
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r. i alt	-17	-19
Investeringsafkast fordelt til syge- og ulykkesforsikring	48	64
Ændring diskonteringsats	8	-15
Beregnet renteafkast overført til "Forsikringsteknisk rente"	-9	-6
Investeringsafkast, i alt	48	43
Forrentning og kursreguleringer af forsikringsmæssige hensættelser	-6	6
Investeringsafkast efter forrentning og kursregulering af forsikringsmæssige hensættelser	42	49
Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring	16	10
Antal erstatninger	68	85
Gennemsnitlig erstatning for indtrufne skader	0,6	0,6
Erstatningsfrekvensen (antal erstatninger/antal policer)	0,5%	0,6%
Bruttopræmieindtægter vedrører udelukkende forsikringstagere med bopæl i Danmark. <i>fortsættes</i>		

Noter

Mio.kr.	2017				2016
8	<i>fortsat</i>				
	2017	2016	2015	2014	2013
	Hovedtal for syge- og ulykkesforsikring				
	98	105	111	122	137
	-143	-145	-145	-139	-143
	-17	-19	-20	-22	-19
	0	0	0	0	0
	16	10	-2	2	47
	48	43	6	32	-20
	-13	0	-50	-70	11
	1.290	1.320	1.324	1.380	1.312
	0	0	0	0	0
	Nøgletal for syge- og ulykkesforsikring i procent				
	109	108	96	120	66
	17	18	18	18	9
	127	126	114	138	76
	139	134	125	115	70
	-1	0	-4	-7	1
9	Andre indtægter og omkostninger				
				7	6
				7	6
10	Skat				
				-86	-15
				-169	-239
				14	0
				18	-33
				-223	-287
	<i>Skatteafstemning</i>				
				751	1.238
				22,0%	22,0%
				-165	-272
	<i>Reguleres for:</i>				
				-1	0
				16	0
				-73	-15
				-223	-287
				-223	-287
				0	0
	Udskudte skatteforpligtelser				
	<i>Udskudt skat vedrører:</i>				
				579	570
				-43	-2
				537	568
				-32	33
				14	0
				-18	33

Noter

Mio.kr.	2017	2016
11 Immaterielle aktiver, i alt		
<i>Anskaffelsessum</i>		
Saldo 1. januar	301	211
Årets tilgang	105	90
Årets afgang	-350	0
Saldo 31. december	56	301
<i>Af- og nedskrivninger</i>		
Saldo 1. januar	-50	-48
Årets afskrivninger	-2	-2
Afskrivninger vedrørende årets afgang	0	0
Saldo 31. december	-53	-50
Balanceværdi 31. december	4	251
12 Materielle aktiver, i alt		
<i>Anskaffelsessum</i>		
Saldo 1. januar	7	7
Årets tilgang	0	0
Årets afgang	0	0
Saldo 31. december	7	7
<i>Af- og nedskrivninger</i>		
Saldo 1. januar	-6	-6
Årets afskrivninger	0	0
Afskrivninger vedrørende årets afgang	0	0
Saldo 31. december	-6	-6
Balanceværdi 31. december	1	1
13 Investeringsejendomme		
Dagsværdi 1. januar	492	2.440
Årets tilgang, herunder forbedringer	112	39
Afgang i årets løb	0	-1.771
Årets værdiregulering	-21	0
Tilbageført værdiregulering på afhændede ejendomme	0	-216
Dagsværdi 31. december	584	492
Heraf indgår i "Investeringsaktiver tilknyttet Markedsrenteprodukter"	-170	-141
Dagsværdi 31. december	413	352
*Ejendomme er periodevist vurderet af eksterne eksperter. I øvrigt henvises til note 26 "Eventualforpligtelser og tilsagn"		
<i>Dagsværdi fordelt på ejendomstype:</i>		
Kontorejendomme	584	492
Total	584	492
Vægtet gennemsnit af afkastprocenter anvendt ved fastsættelsen af ejendommenes dagsværdi:		
Forretningsejendomme	5,3%	5,5%
Alle ejendomme	5,3%	5,5%

Noter

Mio.kr.

14	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Egen- kapital	Resultat 2017
	Nordea Pension Danmark, ejendomsselskab A/S Ballerup, ejendomsvirksomhed, 100 % ejet	7.055	314
	Nordea Pension Danmark, ejendomsselskab II A/S Ballerup, ejendomsvirksomhed, 100 % ejet	1.811	108
	Nordea Pension Danmark, OPP PS A/S Ballerup, ejendomsvirksomhed, 100 % ejet	400	14
	NLP IT A/S Ballerup, it-virksomhed, 100 % ejet	176	1
	Ejendomsselskabet af 31. august 2006 P/S Ballerup, ejendomsvirksomhed, 75 % ejet	1.293	176

15	Kapitalandele i associerede virksomheder	Egen- kapital	Resultat 2017
	DNP Ejendomme P/S Ballerup, ejendomsvirksomhed, 50 % ejet	1.062	106
	Ejendomsselskabet af 1. marts 2006 P/S, Ballerup, ejendomsvirksomhed, 53,02 % ejet	899	67
	Ejendomspartnerselskabet af 1/7 2003 P/S, Ballerup, ejendomsvirksomhed, 49 % ejet	3.632	610
	Samejet Lautruphøj 1-3 I/S Ballerup, ejendomsvirksomhed, 50 % ejet	96	0
	Dansk Ejendomsfond I A/S Ballerup, ejendomsvirksomhed, 56,04 % ejet	1.798	228
	Aarhus klubben KS Århus, ejendomsvirksomhed, 20 % ejet	29	-0,7
	OPP Kalvebod Brygge PS, ejendomsvirksomhed Ballerup, ejendomsvirksomhed, 50 % ejet	718	-7
	GT Athena Hedge Fond Hedge fond, 83,88% ejet	1.135	111

16	Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter	2017	2016
	Investeringssejendomme	170	141
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	2.987	2.891
	Kapitalandele i associerede virksomheder	1.155	958
	Kapitalandele	20.040	16.419
	Investeringsforeningsandele	41.759	30.330
	Obligationer	10.704	9.689
	Øvrige	623	154
	Saldo 31. december	77.437	60.581

Fordeling på ordninger med og uden garanti:

	Med garanti	Uden garanti
Investeringssejendomme	16	154
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	237	2.750
Kapitalandele i associerede virksomheder	92	1.063
Kapitalandele	1.537	18.502
Investeringsforeningsandele	3.183	38.577
Obligationer	847	9.856
Øvrige	50	573
Saldo 31. december	5.962	71.476

17 Aktiver, i alt

Placeringer i tilknyttede virksomheder i Nordea Bank AB koncernen indgår således:

Obligationer	13.009	17.631
Likvide beholdninger	1.549	1.570

Efter bekendtgørelse nr. 1359 af 30. november 2015 (bekendtgørelse om registrering af aktiver i forsikringselskaber og firmapensionskasser) er der registreret aktiver til fyldestgørelse af forsikringstagerne til dækning af forsikringsmæssige hensættelser. De samlede hensættelser, der dækkes af registrerede aktiver, udgør 166,2 mia. kr., hvilket medfører en overdækning på 4,5 %

Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskabet A/S 39

fortsættes

Noter

Mio.kr.		2017	2016
17	<i>Fortsat</i>		
	Registrerede aktiver*		
	Investeringsejendomme	413	349
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	6.965	7.231
	Kapitalandele i associerede virksomheder	3.084	2.346
	Kapitalandele	282	248
	Investeringsforeningsandele	41.643	41.713
	Obligationer	46.897	51.885
	Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter	74.338	58.556
	I alt til dækning af forsikringsmæssige hensættelser	173.624	162.328
	*Værdi opgjort efter §2 i "Bekendtgørelse om registrering af aktiver i forsikringselskaber og firmapensionskasser"		
18	Egenkapital, i alt		
	<i>Aktiekapital</i>		
	Aktiekapitalen er opdelt i aktier á 1.000 kr. eller multipla heraf, svarende til 600.000 stk.		
	75% af aktierne ejes af Nordea Life Holding AB, L4460, S-105 71 Stockholm, Sweden (SE663000-0195), og 25% af aktierne ejes af Norliv, Klausdalsbrovej 615, 2750 Ballerup (Cvr-nr. 36741422).		
	<i>Sikkerhedsfond</i>		
	Sikkerhedsfonde kan i henhold til vedtægterne alene anvendes til fordel for de forsikrede.		
	Af de 547 mio.kr.er 266 mio.kr. ubeskattede.		
	<i>Der henvises i øvrigt til egenkapitalopgørelsen, side 24.</i>		
	<i>Udvikling i skyggekontoen:</i>		
	Saldo 1. januar	27	447
	Tilskrevet rente	0	0
	Afskrevet	0	-16
	Anvendt/henlagt	-27	-404
	Saldo 31. december	0	27
	For opgørelse af skyggekontoen henvises der til note 34 "Opgørelse af realiseret resultat og principper for fordeling heraf".		
19	Anden ansvarlig lånekapital		
	<i>Betalinger på ansvarlige lån i året:</i>		
	Renteudgifter	-104	-63
		-104	-63
	Andel af ansvarlig lånekapital, der kan medregnes i basiskapitalen:	3.233	3.233
	<i>Indskud, der overstiger 10 % af den samlede ansvarlige lånekapital:</i>		
		<i>Forfaldsdato Rentesats %</i>	
	Nom. 800 mio. DKK, variabel rente	Ubestemt Cibor 12m + 2,18	800 800
	Nom. 1.500 mio. DKK, variabel rente	Ubestemt Cibor 12m + 2,40	1.500 1.500
	Nom. 932,5 mio. DKK, variabel rente	Ubestemt Cibor 3m + 5,25	933 933
			3.233 3.233
	Lånene er afdragsfrie, og låntager kan til hver en tid indfri med 3 måneders opsigelse under forudsætning af fornøden basiskapital og Finanstilsynets godkendelse. Tilbagebetaling kan ikke finde sted på långivers foranledning og uden Finanstilsynets godkendelse. Låntager har ret til at udskyde betaling af renter, såfremt basiskapitalen ikke overstiger solvensmargenen, eller såfremt basiskapitalen vil blive bragt ned under solvensmargenen i tilfælde af betaling af renter.		
	Hele den ansvarlige lånekapital pr. 31. december 2017 kan medregnes ved opgørelsen af basiskapitalen.		
20	Heraf gæld, der forfalder efter 5 år:		
	Anden ansvarlig lånekapital	3.233	3.233

Noter

Mio.kr.	2017	2016
21 Livsforsikringshensættelser - Gennemsnitsrente		
Livsforsikringshensættelser - Gennemsnitsrente primo	95.599	96.536
Fortjenstmargen primo	8	8
Primoregulering	0	15
Forsikringsmæssige hensættelser i alt primo	95.607	96.559
Kollektivt bonuspotentiale primo	-9.211	-8.424
Erstatningshensættelser primo	-426	-332
Akkumuleret værdiregulering primo	-13.936	-12.944
Retrospektive hensættelser primo	72.035	74.860
<u>Ændringer i året *)</u> :		
Bruttopræmier	3.853	3.728
Tilskrivning af afkast	1.945	1.646
Forsikringsydelse	-7.989	-8.110
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-464	-498
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	382	150
Ændring af ekstrareserver	-25	-30
Reklassificering af negativ bonus	372	423
Opskrivning af udbetalte ydelser ved migrering	102	75
Øvrige ændringer	-74	-51
Modeludvikling og parametre opdatering	-100	-193
Kvoteforskydning mv. vedr. andel i Forenede Gruppeliv	24	34
Ændringer i alt**	-1.973	-2.825
Retrospektive hensættelser ultimo	70.061	72.035
Akkumuleret værdiregulering ultimo	14.840	13.936
Erstatningshensættelser ultimo	314	426
Kollektivt bonuspotentiale ultimo	8.169	9.211
Forsikringsmæssige hensættelser i alt ultimo	93.384	95.607
Fortjenstmargen ultimo	-8	-8
Livsforsikringshensættelser - Gennemsnitsrente ultimo	93.375	95.599
*) Ændringer i året er opgjort uden eliminerings for interne overførsler af præmier og ydelser.		
**) Ændringer i Fortjenstmargen er indeholdt i ændringer i alt.		
<i>Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser fordeler sig således:</i>		
Ændring i retrospektive hensættelser	-1.973	-2.825
Ændring i akkumuleret værdiregulering	904	992
Ændring i erstatningshensættelser fra primo til ultimo	-113	95
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	-1.042	787
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	-2.224	-951
Kvoteforskydning mv. vedrørende andel i Forenede Gruppeliv	24	34
Forenede Gruppeliv	1	1
Hedge	0	-5
Samlet ændring, der indgår i resultatopgørelsen (med modsat fortegn)	-2.200	-922
<i>fortsættes</i>		

Noter

Mio.kr.	2017	2016
21 <i>Fortsat</i>		
<i>Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser fordeler sig således:</i>		
Ændring i garanterede ydelser fra primo til ultimo	-602	-1.956
Ændring i risikomargen fra primo til ultimo	52	-244
Ændring i individuelt bonuspotentiale fra primo til ultimo	-519	366
Ændring i erstatningshensættelser fra primo til ultimo	-113	95
Ændring i kollektivt bonuspotentiale fra primo til ultimo	-1.042	787
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	-2.224	-951

Fordeling af bruttolivsforsikringshensættelserne for bestande, der ikke er omfattet af kontributionen på oprindelige grundlagsrenter

	Garanterede ydelser	Individuelt bonus-potentiale	Kollektivt bonus-potentiale	Bruttolivsforsikringshensættelser
Primo 2017				
FG	804	0	23	827
U74 m.v	650	0	0	650
G82 2,12 % - 4,54 %	1	0	0	1
	1.454	0	23	1.477
Ultimo 2017				
FG	792	0	14	806
U74	575	0	0	575
G82 2,12 % - 4,54 %	0	0	0	0
	1.367	0	14	1.381

Opgørelse af hensættelserne er baseret på, at kontrakterne alene indeholder ydelsesgarantier. Genkøbs- og fripolicesandsynlighederne er afhængig af policens rentegruppe og anciennitet og ligger i spændet mellem 1,1 - 14%.

Fordeling af bruttolivsforsikringshensættelserne på kontributionsgrupper

	Garanterede ydelser	Individuelt bonus-potentiale	Kollektivt bonus-potentiale	Bruttolivsforsikringshensættelser
Primo 2017				
Rentegruppe 0	6.475	351	416	7.243
Rentegruppe 1	37.124	485	4.600	42.210
Rentegruppe 2	8.729	28	818	9.575
Rentegruppe 3	11.932	0	855	12.787
Rentegruppe 4	19.808	0	1.747	21.556
Øvrige	1.454	0	774	2.228
	85.523	865	9.211	95.599
Ultimo 2017				
Rentegruppe 1	44.671	341	4.317	49.329
Rentegruppe 2	8.531	4	832	9.367
Rentegruppe 3	11.087	0	741	11.828
Rentegruppe 4	19.205	0	1.625	20.830
Øvrige	1.367	0	654	2.021
	84.861	346	8.169	93.375

fortsættes

Noter

Mio.kr.	2017	2016
21 <i>Fortsat</i>		
Kollektivt bonuspotentiale		
Omkostningsgrupper	0	0
Risikogrupper	640	751
Øvrige	14	23
	654	774
Fortjenstmargen		
Øvrige	8	8
	8	8
Risikomargen		
Rentegruppe 1	111	85
Rentegruppe 2	19	17
Rentegruppe 3	31	25
Rentegruppe 4	57	44
Øvrige	16	10
	233	181
22 Livsforsikringshensættelser - Markedsrente		
Livsforsikringsmæssige hensættelser primo - Markedsrente	59.631	51.601
Fortjenstmargen primo	2.798	820
Forsikringsmæssige hensættelser primo	62.429	52.422
Primo effekt af flyt af Alis policer	0	-22
Forsikringsmæssige hensættelser i alt primo	62.429	52.399
Erstatningshensættelser primo	-18	-18
Akkumuleret værdiregulering primo	-40	-59
Retrospektive hensættelser primo	62.371	52.322
<u>Ændringer i året *):</u>		
Bruttopræmier inkl. indskud	16.615	13.036
Rentetilskrivning	5.892	2.899
Forsikringsydelse	-6.100	-5.436
Ændring risikomargen	12	17
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-460	-435
Øvrige ændringer	-112	-33
Ændringer i alt **)	15.847	10.048
Retrospektive hensættelser ultimo	78.218	62.371
Erstatningshensættelser ultimo	12	18
Akkumuleret værdiregulering ultimo	29	40
Forsikringsmæssige hensættelser i alt ultimo	78.259	62.429
Fortjenstmargen ultimo	-3.477	-2.798
Livsforsikringshensættelser - Markedsrente ultimo	74.783	59.631

*) Ændringer i året er opgjort uden eliminerings for interne overførsler af præmier og ydelser.

**) Ændringer i Fortjenstmargen er indeholdt i ændringer i alt.

Fortsættes

Noter

Mio.kr.	2017	2016
22 Fortsat		
<i>Årets ændring i hensættelser til unit-linked kontrakter fordeler sig således:</i>		
Ændring i retrospektive hensættelser	15.847	10.048
Ændring i akkumuleret værdiregulering	-11	-18
Ændring i Erstatningshensættelser	-6	0
Samlet ændring indregnet i resultatopgørelsen (med modsat fortegn)	15.830	10.030
<i>Hensættelser til unit-linked kontrakter med og uden garanti</i>		
Hensættelser til unit-linked kontrakter med udbetalingsgaranti	5.699	5.513
Hensættelser til unit-linked kontrakter uden garanti	69.083	54.118
	74.783	59.631

Unit-linked kontrakter tegnet med garanti specificeres således:

	Garanterede ydelser	Bonus-potentiale fremtidige præmier	Bonus-potentiale fripolice-ydelser	Bruttolivs-forsikrings-hensættelser
Primo 2017				
0% - 1%	4.902	0	0	4.902
1% - 2%	4	0	0	4
> 2%	608	0	0	608
	5.513	0	0	5.513
Ultimo 2017				
0% - 1%	5.002	0	0	5.002
1% - 2%	4	0	0	4
> 2%	693	0	0	693
	5.699	0	0	5.699

23 Kapitalgrundlag

Egenkapital	4.615	4.688
Ansvarlig lånekapital	3.369	3.233
Forslået udbytte	-400	-600
Afstemningsreserve	5.970	6.307
Immaterielle aktiver	-4	-251
Kapitalgrundlag ultimo	13.550	13.377

Ovenstående viser den forskel, der er mellem den kapital, der kan anvendes til at dække solvenskapitalkravet og egenkapitalen ifølge regnskabsbalancen. Afstemningsreserven er et udtryk for forskelle i beregningen af fortjenester på fremtidige betalingsstrømme (indtægtsstrømme) i henhold til Solvency II-balancen kaldet PVFP (Present Value of Future Premiums) og regnskabsbalancen. Forskellen opstår, da hensættelser i henhold til regnskabsbalancen opgøres på baggrund af en deterministisk tilstandsmodel og i Solvency II-balancen på baggrund af en stokastisk model. Afstemningsreserven er medregnet med fradrag af udskudte skatter.

Noter

Mio.kr.	2017	2016
24 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser		
<i>Der er stillet pant eller anden sikkerhed i følgende aktiver:</i>		
<i>Investeringsejendomme</i>		
Der er udstedt og registreret ejerpantebreve (pålydende værdi) i selskabets investerings- ejendomme til sikkerhed for prioritetsgæld på i alt	888	888
Regnskabsmæssig værdi af investeringsejendomme med prioritetsgæld udgør	1.729	1.637
<i>Obligationer</i>		
Obligationer solgt som led i repoforretninger indregnet i balancen	13.832	27.519
Obligationer lagt i sikkerhedsdepot til sikkerhed for forpligtelser vedrørende afvikling af finansielle instrumenter	800	590
<i>Likvidebeholdninger</i>		
Indestående på deponeringskonti stillet til sikkerhed for forpligtelser vedrørende afvikling af finansielle instrumenter	76	136

25 Eventualaktiver

EU-domstolen har i 2014 afsagt en præjudiciel dom, hvorefter visse ydelser til investeringsforeningslignende livsforsikringselskaber og pensionskasser potentielt kan fritages for moms. Østre Landsret har truffet endelig dansk afgørelse i sagen i 2015. Det er imidlertid stadig uklart, hvordan danske livsforsikringselskaber og pensionskasser er stillet. Selskabet eller dets leverandører kan derfor potentielt have krav om udbetaling af uberettiget opkrævet moms på indkøb foretaget til selskabet. Selskabet har fremsat krav mod staten og har tilsvarende anmodet sine leverandører om at fremsætte krav med henblik på afbrydelse af en eventuel forældelse og det forventes, at det vil være muligt at vurdere sandsynligheden for og omfanget af et muligt krav i løbet af 2018 og eventuelt senere.

26 Eventualforpligtelser og tilsagn

Selskabet hæfter solidarisk med de øvrige deltagere i Forenede Gruppeliv A/S (FG) for forsikringsmæssige forpligtelser vedrørende samtlige policer, der administreres af FG.

Selskabet er sambeskattet med øvrige danske selskaber i Nordea Bank, filial af Nordea Bank AB, som er administrationsselskab i den danske nationale sambeskatning. Som følge heraf hæfter selskabet ubegrænset og solidarisk med de øvrige selskaber i sambeskatningen for danske kildeskatter på udbytte, renter og royalties inden for sambeskatningskredsen. Sådanne skyldige kildeskatter inden for sambeskatningskredsen udgør 0 kr. pr. 31. december 2017.

Administrationsselskabet og sambeskattede selskaber, hvor alle kapitalandele ved indkomstårets udløb er ejet direkte eller indirekte af det ultimative moderselskab, jf. selskabsskattelovens § 31 C, hæfter solidarisk sammen med selskabet for den del af indkomstkatten, acontoskatten og restskatten samt tillæg og renter, der vedrører den del af indkomsten, som fordeles til selskabet. Selskaber, hvor alle kapitalandele ved indkomstårets udløb er ejet direkte eller indirekte af selskabet eller selskaber, der hæfter solidarisk jf. ovenfor, hæfter ligeledes solidarisk sammen med selskabet. Ejerandele, der besiddes af den i kursgevinstlovens § 4, stk. 2, nævnte aktionærkreds, medregnes ved opgørelsen af kapitalandele efter 1. og 2. pkt. Er der forgæves forsøgt udlæg for skattebeløb hos de selskaber, der hæfter solidarisk efter 1. og 2. pkt., kan kravet gøres gældende mod andre selskaber i sambeskatningen, dog maksimalt den del af kravet, der svarer til den andel af kapitalen i det hæftende selskab, der ejes direkte eller indirekte af det ultimative moderselskab. Træder et selskab ud af sambeskatningen, hæfter det udtrædende selskab fra tidspunktet for udtrædelsen kun for den del af indkomstkatten, acontoskatten og restskatten samt tillæg og renter, der vedrører den del af indkomsten, som fordeles til selskabet, medmindre den samme aktionærkreds, jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2, fortsat direkte eller indirekte råder over mere end halvdelen af stemmerettighederne efter selskabets udtræden.

Selskabet er frivilligt momsregistreret vedrørende udvalgte grunde og bygninger. Der påhviler selskabet en momsreguleringsforpligtelse på ikke over 6 mio.kr. (2016: 6 mio.kr.)

Fortsættes

Noter

Mio.kr.

26 Fortsat

Lejekontrakt med opsigelse tidligst medio 2018, forpligtelsen udgør ikke over 8 mio.kr. (2016: 24 mio.kr.)

Forpligtelser vedrørende leasing overstiger ikke 5 mio.kr.

Udviklingsaktivitet er overført, på markedsvilkår, til NLP IT A/S.

Forpligtelser vedrørende igangværende forsikringsager overstiger ikke 10 mio.kr.

Selskabet har givet tilsagn om yderligere indskud i alternative investeringer med et beløb på ikke over 10,1 mia.kr. (2016: 7,9 mia.kr.).

27 **Transaktioner og aftaler med nærtstående parter**

Selskabet yder administration for moderselskabet Nordea Life Holding AB (bestemmende indflydelse), med hjemsted i Stockholm, Sverige, og for NLP IT A/S.

Administrationsvederlag fastsættes på omkostningsdækkende basis. I 2017 har selskabet modtaget refusion af administrationsomkostninger fra tilknyttede virksomheder på i alt 40 mio.kr. (2016: 34 mio.kr.)

It-drift, intern revision og HR-administration varetages af koncernselskabet. I 2017 har selskabet således betalt 114 mio.kr. (2016: 78 mio.kr.) i vederlag til Nordea Bank Danmark, filial af Nordea Bank AB (betydelig indflydelse) for varetagelsen af it-drift og anskaffelse af it-udstyr, samt 6,1 mio. kr til NLP IT A/S for brug af N16. Afregning herfor foretages på omkostningsdækkende basis tillagt mark-up. Selskabet har endvidere betalt 27 mio.kr. (2016: 17 mio.kr.) til søsterselskabet Nordea Bank Danmark, filial af Nordea Bank AB (betydelig indflydelse) for varetagelse af intern revision og HR- administration samt husleje på eksterne lokationer. Afregning herfor foretages på omkostningsdækkende basis.

Porteføljeforvaltning, fondsadministration og ejendomsadministration varetages af koncernselskaber. Afregning herfor sker på markedsbaserede vilkår. I 2017 har selskabet betalt 117 mio.kr. (2016: 125 mio.kr.) i honorar for porteføljeforvaltning af investeringsaktiver, samt 71 mio.kr. (2016: 52 mio.kr.) i performancehonorar til Nordea Investment Management Institutional Clients (betydelig indflydelse). For fondsadministration er der i 2017 betalt 26 mio. kr. (2016: 23 mio. kr.). For administration og porteføljeforvaltning af investeringsejendomme blev i 2017 betalt 1,9 mio.kr. (2016: 1,7 mio.kr.) til søsterselskabet Nordea Ejendomsinvest A/S (betydelig indflydelse). Herudover har selskabet i 2017 betalt 3 mio.kr. (2016: 3 mio.kr.) til søsterselskabet Nordea Bank Danmark, filial af Nordea Bank AB (betydelig indflydelse) for salg af livsforsikringer og pensioner samt betjening af porteføljen.

En betydelig del af handel med værdipapirer og finansielle instrumenter finder sted gennem koncernselskaber. Alle handler og omkostninger i tilknytning hertil er på markedsvilkår.

Selskabet har med koncernselskaber indgået pensionsaftaler, genforsikringsaftaler, låneaftaler samt aftaler om forrentning af løbende mellemværender på markedsbaserede vilkår.

Aktionærfortegnelse fremgår af ledelsesberetningen side 6.

Ledelsesvederlag (betydelig indflydelse) fremgår af note 7.

28 **Engagementer med eller sikkerhedsstillelse for direktion og bestyrelse**

Selskabet har ikke haft transaktioner med og har ikke eksponeringer med eller sikkerhedsstillelser for direktionen, bestyrelsen eller virksomheder, hvori disse direkte eller indirekte besidder en kvalificeret andel, ud over almindelige forsikringsaftaler.

Noter

Mio.kr.

29 Specifikation af investeringsaktiver og disses afkast for 2017 - Gennemsnitsrenteprodukter (mio. kr.)

	Primo	Ultimo	Afkast i pct. p.a. før skat
1. Grunde og bygninger	10.150	10.462	6,0%
2.1 Noterede kapitalandele*	202	278	-17,3%
2.2 Unoterede kapitalandele	10.391	10.732	3,6%
2. Kapitalandele i alt	10.592	11.009	3,1%
3.1 Stats- og realkreditobligationer	45.910	42.520	2,3%
3.2 Indeksobligationer	4.189	4.175	5,4%
3.3 Kreditobligationer og emerging markets	31.155	26.952	4,4%
3.4 Udlån m.v.	0	504	2,1%
3. Obligationer og udlån i alt	81.254	74.152	3,2%
4. Dattervirksomheder	0	0	
5. Øvrige investeringsaktiver	-3.407	-572	0,0%
6. Afledte finansielle indtægter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelse	5.888	6.746	

Specifikationen er udarbejdet i henhold til regnskabsbekendtgørelsen § 96 og bilag 11, og kan derfor ikke umiddelbart sammenholdes med beløb i balancen. Investeringsforeningsandele og aktiederivater er fordelt efter karakteren af de pågældende underliggende aktiver.

30 Specifikation af investeringsaktiver og disses afkast for 2017 - Markedsrenteprodukter (mio.kr.)

	Primo	Ultimo	Afkast i pct. p.a. før skat
1. Grunde og bygninger	4.167	4.425	5,5%
2.1 Noterede kapitalandele	12.924	18.726	10,3%
2.2 Unoterede kapitalandele	15.647	34.468	10,7%
2. Kapitalandele i alt	28.571	53.194	10,4%
3.1 Stats- og realkreditobligationer	5.270	6.001	3,2%
3.2 Indeksobligationer	0	0	0,0%
3.3 Kreditobligationer og emerging markets obligationer	7.450	9.919	1,3%
3.4 Udlån m.v.	0	0	
3. Obligationer og udlån i alt	12.720	15.920	2,0%
4. Dattervirksomheder	0	0	
5. Øvrige investeringsaktiver	1.441	1.617	0,0%
6. Afledte finansielle indtægter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelse	-19	420	

Specifikationen er udarbejdet i henhold til regnskabsbekendtgørelsen § 96 og bilag 11, og kan derfor ikke umiddelbart sammenholdes med beløb i balancen. Investeringsforeningsandele og aktiederivater er fordelt efter karakteren af de pågældende underliggende aktiver.

Noter

Mio.kr.

30 fortsat

Afkast i procent af risiko - Markedsrenteprodukter

År til Pension	Pct. af gennemsnitlige hensættelser	Afkast i pct.	Risiko
30 år (alder 35 år)	1,38%	10,51%	4,50
15 år (alder 50 år)	4,24%	10,23%	4,50
5 år (alder 60 år)	1,96%	8,08%	4,25
5 år efter (alder 70 år)	0,14%	5,63%	3,50
Ikke livcyklus	7,11%	8,45%	4,25

31 Finansielle aktiver og forpligtelser fordelt på Level 1-2-3

	Noterede priser Level 1	Observerbare input level 2	Ikke observerbare input level 3	I alt
Investeringssejendomme	0	0	10.463	10.463
Kapitalandele	280	0	5.967	6.246
Investeringsforeningsandele	28.093	0	0	28.093
Obligationer	20.419	42.893	5.916	69.228
Andre udlån	750	23.728	0	24.478
Derivater	0	504	0	504
Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter	60.080	5.434	11.924	77.437
Finansielle aktiver i alt	109.621	72.559	34.270	216.449
Derivater	-20	-16.962	0	-16.982
Finansielle forpligtelser i alt	-20	-16.962	0	-16.982

Klassificering er foretaget ud fra nedenstående kriterier:

Noterede priser, Level 1: Officielle kurser (ikke-regulerede kurser på et aktivt marked for identiske aktiver eller forpligtelser, som virksomheden har adgang til på målingstidspunktet).

Observerbare input, level 2: Observerbare input for aktivet eller forpligtelsen, enten direkte (dvs. som kurser) eller indirekte (dvs. afledt af kurser), som ikke indgår i niveau 1.

Ikke-observerbare input, Level 3: Input til måling af aktivet eller forpligtelsen, som ikke er baseret på observerbare markedsdata (ikke-observerbare input).

Største risiko vedrørende værdiansættelse af finansielle aktiver vedrører aktiver under Level 3, da der ikke forefindes observerbare markedsdata for denne kategori. Afdækning af denne risiko er beskrevet i note 33 "Risikostyring" i afsnittet "Finansielle risici".

32 Følsomhedsoplysninger

Hændelse	Påvirkningen af egenkapitalen
Rentestigning på 0,7 - 1,0 pct. Point	-14,3
Rentefald på 0,7 - 1,0 pct. Point	-13,8
Aktiekursfald på 12 pct.	-14,8
Ejendomsprisfald på 8 pct.	-7,3
Valutakursrisiko (VaR 99 pct.)	-0,3
Tab på modparter 8 pct.	0,0

Noten er opgjort i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag 13 i "Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser" og videre "vejledning til indberetningsskemaer til oplysning af kapital og risici i livs-, skades- og genforsikringselskaber, tværgående pensionskasser samt arbejdsskadeselskaber". Effekten af de enkelte hændelser på egenkapitalen er beregnet ud fra en alt andet lige betragtning.

Noter

Mio.kr.

33 Risikooplysninger

Risikostyring

Nordea Liv & Pensions risikostyringssystem er forankret på tværs af selskabet og sikrer, at væsentlige risiko- og kapitalprocesser er effektive, konsistente og sammenhængende. Disse omfatter alle aktiviteter forbundet med at identificere, måle, overvåge, styre og rapportere om risiciene og deres konsekvenser for selskabets kapitalbehov. Det interne kontrolsystem er en del af risikostyringssystemet og består af en række processer, som skal sikre, at de nødvendige kontroller med virksomhedens opgaver eksisterer og vedligeholdes, samt at kontrollerne udføres, at der rapporteres om resultaterne heraf, og at der træffes de nødvendige beslutninger på baggrund af disse rapporter.

De væsentligste risici

I Nordea Liv & Pension kategoriseres de væsentligste risici i en række hovedkategorier:

- Finansielle risici
- Forsikringsmæssige risici
- Operationelle risici
- Forretningsmæssige risici

Disse kan igen opdeles i en række underkategorier.

De finansielle og forsikringsmæssige risici monitoreres og styres løbende, mens de operationelle- og forretningsmæssige risici monitoreres med en mindre hyppig frekvens. Nedenfor gennemgås de væsentligste risici og hvordan de håndteres.

Finansielle risici

De finansielle risici omfatter markedsrisici, kreditrisici og likviditetsrisici, som igen kan splittes op i en række underkategorier. Markedsrisici opdeles i renterisici, aktierisici, ejendomsrisici, spændrisici, valutarisici og koncentrationsrisici. Den væsentligste risiko er renterisiko. Når markedsparametrene er lavere end tegningsgrundlagsparametrene, stiger hensættelserne. Renterisiko afdækkes kontinuerligt ved hjælp af en kombination af obligationer og afledte finansielle instrumenter for at beskytte bonuspotentialerne.

Aktierisiko opstår som følge af investeringen i noterede aktier og alternative investeringer. Det har altid i arbejdet med sammensætningen af porteføljerne indgået som et væsentligt element at styre koncentrationsrisici. Den aktuelle sammensætning af porteføljerne er derfor karakteriseret ved en meget høj grad af spredning, som medvirker til at reducere risiciene.

Vedrørende investeringer i kreditinstrumenter har bestyrelsen fastsat grænser for den samlede eksponering inkl. kreditderivater, samt for omfanget af de samlede engagementer med enkelte modparter. Disse grænser er fastlagt med henblik på at begrænse risikoen for Nordea Liv & Pension's tab, hvis modparterne ikke skulle være i stand til at opfylde deres forpligtelser. I tillæg er indgået collateralaftaler, der sikrer, at der dagligt udveksles sikkerhedsstillelse ved udsving på markedsværdien af finansielle afledte instrumenter. Risiciene overvåges i selskabets solvensmodel.

Der investeres kun i alternative investeringer via fondsstrukturer og kun i fonde med et investeringsmandat, som sikrer et større antal underliggende enkeltaktiver og en bred risikospredning i fondene. Den brede risikospredning i de enkelte fonde kombineret med en stor spredning på porteføljeniveau på tværs af forvaltere, typen af underliggende investeringer, geografi, investeringsår m.m. sikrer tilsammen en betydelig risikospredning i porteføljen af alternative investeringer.

Der er regnskabsmæssige skøn forbundet med opgørelse af dagsværdi for alternative investeringer i aktier, skov, ejendomme mv., hvor der ikke findes et aktivt marked, idet opgørelsen er baseret på modeller og i muligt omfang på observerbare data. Skønnene knytter sig især til de forudsætninger, der ligger til grund for rapportering, som modtages fra investment managers. For at sikre pålideligheden af de opgjorte skøn har Nordea Liv & Pension sikret, at der modtages uafhængige revisionserklæringer fra eksterne private equity investment managers minimum én gang årligt. Endvidere har Nordea Liv & Pension etableret en proces, hvor Investment Operations-organisationen laver uafhængig prisvalidering af illikvide fondsinvesteringer på stikprøvebasis.

fortsættes

Noter

Mio.kr.

33 fortsat

Der tages i målingen af dagsværdien af derivater højde for bid-offer spreads, idet indregningen sker til mid-priser. Der tages endvidere højde for kreditvurderingsmæssige justeringer (CVA) i forhold til de opgjorte værdier. Usikkerheden er især forbundet med opgørelse af sandsynligheden for misligholdelse hos Nordea Liv & Pensions modparter. Nordea Liv & Pension handler kun derivater baseret på ISDA og CSA aftaler, der sikrer lav modpartsrisiko som følge af frekvent udveksling af collateral. Foruden udveksling af daglig collateral bliver Nordea Liv & Pensions derivatpositioner værdisat af Nordea Liv & Pensions samarbejdspartner som også udfører den operationelle del af collateraludvekslingen.

Porteføljen af ejendomsinvesteringer består i overvejende grad af ejendomme beliggende i Danmark. Derved opnås en eksponering mod dansk økonomi, herunder inflationsudviklingen, hvilket bidrager til at sikre den reale værdi af opsparingen målt i danske kroner.

Styringen af markedsrisikoen udmøntes i virksomhedens Investerings- og ALM-politik. Bestyrelsen har udstukket en række bemyndigelser til direktionen, som er specificeret i retningslinjerne. I politik- og retningslinjer er der fastlagt lines og limits, benchmarks samt strategisk aktiv allokering. Formålet med ALM-politikken er at styre samspillet mellem aktiver og passiver og herigennem søge at begrænse tab forbundet med markedsrisici under hensyntagen til solvens og buffere, optimering af afkast og regulatoriske krav.

Der rapporteres løbende om udnyttelsen af rammerne i en markedsrisikorapport. Rapporten tilgår såvel den danske ledelse som gruppeledelsen. Den finansielle risikorapportering revurderes løbende i forhold til aktuelle risici, følsomheder, m.v.

Forsikringsmæssige risici

De forsikringsmæssige risici omfatter risiciene vedrørende levetid, dødelighed, invaliditet, forsikringsoptionsrisici, omkostninger, genoptagelsesrisici samt katastroferisici. De væsentligste risici er levetidsrisikoen, invaliderisikoen og forsikringsoptionsrisikoen. Nordea Liv & Pension anvender en partiel intern model i beregningen af levetidsstødet i solvenskravs-beregningen.

Nordea Liv & Pension følger løbende udviklingen i samfundet for at sikre, at det gældende tegningsgrundlag er betryggende. Der hensættes i henhold til Finanstilsynets levetidsbenchmark, hvilket reducerer risikoen for systematiske risici.

Med hensyn til invaliditetsrisikoen er der fokus på aktiv skadesbehandling, hvilket er med til at reducere den tid, der går, indtil den skadeslidte er tilbage på arbejdsmarkedet.

Nordea Liv & Pension har en acceptpolitik. Det er selskabets overordnede mål at skabe en sund og solid forsikringsforretning. Et vigtigt element er i denne forbindelse en vurdering af risikoprofilen. I risikobetragtningerne indgår en stillingstagen til produktprogrammer og produkter, forsikringsbetingelser, reinsurance, store risici m.v. Hertil kommer i forbindelse med tegningen en subjektiv vurdering af den enkelte kundes risikoforhold. Generelt gælder, at den risiko, der forsikres, skal være af normal karakter for det pågældende forsikringsområde.

Selskabets politik for genforsikringsaftaler sikrer, at selskabet har en øvre begrænsning af risikoen pr. forsikringsbegivenhed. For at reducere katastroferisiciene indgår tillige en katastrofedækning i Nordea Liv & Pensions genforsikringsprogram.

Fastlæggelse af den regnskabsmæssige værdi for de forsikrings- og pensionstekniske hensættelser er forbundet med skøn, der især knytter sig til den løbetidsafhængige diskonterings-sats og forudsætninger om dødelighed, tilbagekøb, fripolice og invaliditet. Fastlæggelsen af de forskellige forudsætninger bygger på aktuarmæssige beregninger og projektnsmodeller.

Operationelle risici

Operationelle risici er risikoen for økonomiske tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde, interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder inklusiv juridiske risici.

Ansvarsfordelingen mellem bestyrelsen og direktionen er fastlagt i forretningsordenen. Bestyrelsen har udfærdiget skriftlige retningslinjer for virksomhedens væsentligste aktivitetsområder, hvor arbejdsfordelingen mellem bestyrelse og direktion er fastlagt. Direktionen har ansvaret for kontrolmiljøet og for at sikre overholdelse af de af bestyrelsen vedtagne retningslinjer ved udfærdigelse af forretningsgange samt instrukser.

fortsættes

Noter

Mio.kr.

33 *fortsat*

Compliance Officer og Operational Risk Manager støtter op om og assisterer direktionen i at sikre, at der er et effektivt kontrolmiljø vedrørende operationelle risici, herunder compliancemæssige risici. En gang årligt foretages der en identifikation af selskabets væsentligste operationelle risici. Endvidere gennemføres en årlig Internal Control Assessment, hvor der evalueres på efterlevelsen af retningslinjerne.

Selskabets projektmodel sikrer, at der forud for opstart af projekter foretages en Quality and Risk Analysis (QRA), som har til formål at afdække og håndtere de risici, som dels opstår i selve projekterne, dels den pågældende forandring/udvikling, projekterne medfører.

Forretningsmæssige risici

Forretningsmæssige risici, herunder de strategiske risici, dækker over risici i relation til den forretningsmæssige usikkerhed som følge af markedsudvikling, kundeadfærd, teknologisk udvikling såvel som de økonomiske konsekvenser af omdømmemæssige forhold.

Blandt de forretningsmæssige risici indgår de øvrige risici i relation til selskabets forretningsmodel. Nordea Liv & Pension er løbende i gang med ibrugtagning af nyt it-kernesystem. Samtidig med at det nye it-system tages i brug, revideres processerne, som i højere grad end tidligere vil være standardiserede og automatiserede.

I samme forbindelse migreres kunderne fra de gamle systemer til det nye it-system, og randsystemerne opdateres. Der er fokus på digitalisering og simplificering. De centrale projektrisici i den forbindelse håndteres løbende i projektet. Med ibrugtagning af de nye it-systemer opstår der risici i forbindelse med den forandringsproces der sker i takt med, at det nye it-system tages i anvendelse, ligesom medarbejderne skal vænne sig til andre processer og nye krav.

Solvens II-positionen

Nordea Liv & Pension har løbende rapporteret og overvåget udviklingen i Solvens II-positionen gennem 2017, og de risici der er forbundet hermed.

Selskabets solvensdækning udgør 179 %, hvilket er vel over selskabets minimumsgrænse.

Overvågning

I Nordea Liv & Pension følges solvens- og kapitalpositionen og de finansielle buffere ugentligt i en risikorapport.

34 **Opgørelse af realiseret resultat og principper for fordeling heraf**

Årets realiserede resultat til fordeling efter lov om finansiel virksomhed udgjorde -42 mio.kr. (2016: 2.105 mio.kr.) , som er fordelt med -549 mio.kr. (2016: 1.189 mio.kr.) til hensættelserne og 508 mio.kr. (2016: 916 mio.kr.) til egenkapitalen, hvoraf 27 mio. kr. (2016: 419 mio.kr.) er indtægtsførsel af skyggekonto, der er udtryk for udskudt driftsherretillæg vedrørende tidligere år.

Selskabets overskudspolitik er - i overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen og vejledning om markedsdisciplin - anmeldt til Finanstilsynet. Årets resultat før skat består af investeringsafkastet af de til egenkapitalen allokerede aktiver, resultat af syge- og ulykkesforsikring, resultat af Liv III, resultat af Forenede Gruppeliv, markedsrente samt en risikoforrentning af rentegrupperne, en andel af risikoresultatet samt omkostningsresultatet.

Der henvises i øvrigt til beskrivelse af realiseret resultat i ledelsesberetningen, side 5 i afsnittet "Kontribution i Nordea Liv & Pension", samt i anvendt regnskabspraksis side 31 under punkterne kollektiv bonuspotentiale.

Noter

Mio.kr.

35 Femårsoversigt over hoved- og nøgletal

Hovedtal i mio.kr.	2017	2016	2015	2014	2013
Resultatopgørelse					
Præmier inklusive investeringskontrakter	18.874	15.580	13.320	12.280	12.193
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	9.021	7.868	2.286	17.838	3.463
Forsikringsydelse	-12.700	-12.380	-13.444	-16.177	-15.026
Ændring i livsforsikringshensættelser	-12.951	-6.310	-994	-12.174	689
Ændring i fortjenstmargen	-679	-2.798	-	-	-
Ændring i overskudskapital	-137	-	-	-	-
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	-608	-620	-625	-657	-661
Resultat af afgiven forretning	-44	-54	-38	5	19
Overført investeringsafkast	8	-83	12	-122	9
Forsikringsteknisk resultat af livsforsikring	784	1.203	518	994	687
Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring	16	10	-2	2	47
Egenkapitalens investeringsafkast	-57	18	-9	13	24
Andre indtægter og omkostninger	7	6	-14	-6	8
Resultat før skat	751	1.238	493	1.004	764
Skat	-223	-287	-73	-164	-136
Årets resultat	527	951	420	839	629
Balance					
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter i alt	172.933	159.357	150.282	150.357	138.084
Kollektivt bonuspotentiale	8.169	9.211	8.151	8.540	3.659
Egenkapital i alt	4.615	4.688	6.533	6.743	6.533
Aktiver i alt	224.079	227.045	218.312	213.360	168.955
Nøgletal i pct.					
Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter (1)	3,7	5,9	0,0	15,8	0,3
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter (2)	10,2	6,1	5,6	13,7	15,0
Risikoklasse på afkast relateret til markedsrenteprodukter (3)*	4,25	4,50	4,25	-	-
Omkostningsprocent af hensættelser (4)	0,37	0,40	0,42	0,46	0,48
Omkostninger pr. forsikret i kr. (5)	1.140	1.193	1.206	1.276	1.291
Egenkapitalforrentning efter skat (6)	11,7	13,7	6,3	12,8	10,1
Forrent. af overskudskap., der tildeles afkast som egenkap. (7)	3,4	-	-	-	-
Solvensdækning (8)**	179	164	-	-	-
Solvensgrad	-	-	163	184	178
Supplerende hoved- og nøgletal					
Bonusgrad***	12,2	14,0	11,6	11,9	4,3
Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	924	932	984	972	870
Årets forsikringsmæssige driftsomkostninger	608	620	625	657	661
Omkostningsresultat	317	312	359	316	208
Omkostningsresultat i procent	0,20	0,21	0,24	0,24	0,15
Risikoresultat	-382	-150	-269	-184	-305
Risikoresultat i procent	-0,24	-0,10	-0,18	-0,14	-0,22
Forrentning af kundemidler efter omkostninger før skat	5,4	4,7	0,2	13,8	1,7

Nøgletal samt supplerende hoved- og nøgletal er opgjort i henhold til Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser, bilag 8 og 9.

*Sammenligningstal er ikke opgjort for 2014 og tidligere, da disse ikke er mulige at beregne, i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen

**Nøgletallet solvensdækning er undtaget fra kravet om revision jævnfør regnskabsbekendtgørelse nr. 937 af 27. juli 2015 om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser. Tallet er ikke revideret

***Sammenligningstal for 2013 er ikke tilrettet, da det ikke har været praktisk muligt